

REDACȚIUNE,
Administrația și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primește.
Manuscrise nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrație în
Brașov și la următoarele
BIROURI DE ANUNȚURI:
In Viena la M. Duker Nachf.,
Nux. Augenfeld & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Oppelik.
In Budapest la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erzsébet-körút).
PRETUL INSERTIUNILOR: o se-
rie garnzon pe o coloană 10
bani pentru o publicare. Pu-
blicari mai dese după tarifă
și invocă. — **RECLAME** pe
pagina 3-a o serie 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI

(Număr de Duminecă 46).

Nr. 255.—Anul LXVI.

Brașov, Duminecă 16 (29) Noemvrie.

1903.

Guvernamentali ori antinationali?

Nu de mult am vorbit la locul acesta despre acel soi de Români, cări odinioră se dădeau de cei mai mari naționaliști, prețințeau a fi cei mai credincioși dintre credincioșii partidului național român și cări făceau o gură, încât credeai, că au luat în arendă cel puțin pe cinci-decă de ani cauza națională a poporului român, ér acum nu se rușinăză a pune în cuiu și preținșul lor naționalism și credința, ce-o fătăreau față cu partidul și programul nostru de la 1881 — și a se face corteșii actualului ministru-președinte unguresc, a contelui Stefan Tisza.

Noi le-am dat polecra de „naționaliști guvernamentali“, arătând tot-odată, că acești oameni reprezentă rămășițele vechei tovărășii „tribuniste“ și că și vînd marfa în dușmania „Tribunei Popor.“ din Arad.

Toți cetitorii noștri cunosc părerea noastră despre isprăvile acestor negustori cu principii și convingeri politice și naționale, căci tocmai într'un număr de Dumineca ne-am fost luat ostenela a demascat nouele lor unelțiri.

Ajua trecuseră de atunci câteva zile și era, că „Tribuna Poporului“ din Arad publică în numărul său de la 5 (18) Noemvrie a. c. un articol subsemnat de Eugen Brote, intitulat „Teorie fără practică“.

Credem, că cei mai mulți își vor aduce aminte, că Eugen Brote, care a figurat aici la noi pe vremile săa disei „campanie memorandiste“ ca conducător, este unul dintre mădorii vechei tovărășii „tribuniste“, își vor aduce aminte, că, pe când se află între noi, făcea pe naționalistul „neînfricat“, pe „neinduplăcat“ apărător al drepturilor poporului român și al tării Ardealului.

Ei bine, acest Eugen Brote, după ce a incurcat tōte treburile

partidului național și l'a spus la cele mai amare prigoniri, după ce mai ales a încurcat într'un mare proces întreg comitetul partidului, și însuși luându-o la sănătosa peste granită, s'a schimbat așa de cumplit, încât adă vede alb ceea-ce atunci i-se părea negru și întors.

Ca să dăm o mică probă despre acesta, vom spune, că acel Brote, care când cu memorandumul nică că voia să audă de guvernul unguresc, astăzi vine și propagă prin „Tribuna Poporului“ părerea, că numai dela guvernul unguresc poate veni mântuirea noastră din starea asupră, în care ne aflăm și anume dela guvernul actual presidat de contele Tisza.

In articolul amintit Eugen Brote se ocupă de declarațiunile guvernului Tisza cu privire la politica sa de naționalitate. Părerea sa este, că contele Tisza stă în declarațiunea lui pe punctul de vedere teoretic maghiar, că a vorbit de „cetătenii de limbă străină“ fiind că a trebuit să ţină sămă de acest punct de vedere teoretic, după care toți cetătenii statului sunt priviți politicesce ca Maghiari, fiind că la din contră sărăi facut imposibil. Dér.. și aici e ce e.... contele Tisza are în realitate alte tendințe și scopuri, fară să fie pentru împăciuirea cu naționalitatele, teoria e una, practica lui e cu totul alta.

Neinduplăcatul naționalist de odinioră speră adăcă tare, că contele Tisza cu timpul va da de minciună teoria soților și colaboratorilor săi șovinisti și va îmbrățișa de fapt cauza frăției cu România, Slovacii, Germanii etc.

Am dice, că credința îl va măntui, dacă n'am scă căt de ușor să schimbă credințele și convingerile sale. Am dice că omul, după păținile ce le-a avut, s'a înmăiat de tot și acum nu vede săpare decât numai în mila adversarilor neamului nostru decă sărăi mărgini a spera și a aștepta.

Dér Eugen Brote merge mult mai departe cu vederile sale asupra părții practice a politicei ungurești și cere dela României asupră să subscrie înainte și cu ochii închiși contractul de frățietate cu Tisza și cu Ungurii lui. Căci éta ce scrie în „Tribuna Poporului“:

„...suntem politicesce datoră, mai ales în vederea înaltului scop al împăciuiri, care îl urmărim, să nu manifestăm astăzi îndoilei în sinceritatea și tendența guvernului“.

După tōte căt le-am suferit și le suferim, după tōte căt le-am vădut și le vedem, după ce Tisza ne spune în programul lui, că va înăspri încă măsurile de maghiarisare de păna acum, noi să nu ne'ndoim în sinceritatea și tendența acestui guvern!

Asemenei păreri lătesc prietenii și oamenii „Tribunei Poporului“ prin coloanele ei și acești „naționaliști“ tot se mai plâng, că-i numim guvernamentalii!!

Vreau mai bine să le dicem anti-nationaliști?

Revistă politică

Ministrul președinte unguresc groful Stefan Tisza a trecut de pe terenul vorbelor pe acela al faptelor. Vre să dea dovedi de energie și de forță. Tatăl său Coloman Tisza se laudase odinioră, că va turi la părete și va sdobi naționalitățile, ér fiul ajuns în scaunul de ministru președinte pe care se ședuse și tatăl, vré să turtescă și sdobescă obstrucția. Si așa se întimplă, că criza ungurescă, criza tării cum o numesc unii, nu mai acum a ajuns la punctul decisiv. Tisza vădend, că cu buna noaște se șotă la cale cu obstrucționistii, s'a sufulcat odată strănic și a venit înaintea dietei cu propunerea de a se ține căt două ședințe în fiecare zi. Intr'una să se desbată contin-

gentul de recrută, în alta proiectul de indemnitate budgetară.

In jurul acestei propunerii s'a desfășurat o discuție din cele mai vehemente în ședința de Joi a dietei. Cetitorii se vor delecta cind raportul cel dăm mai jos asupra cursului acestei ședințe. Opoziția a întepinat propunerea cu visorose proteste și era p'aci să se încaere „părinții patriei“, atât de mult se deslanțuiră patimile și urele personale.

De-odată cu aplicarea acestei măsurăi în contra obstrucționiei, se întimplă un lucru destul de însemnat. Conte Apponyi și garda lui se desface de Tisza și iese din partidul guvernului. Eșirea acăsta e aplaudată de toți cei cărăi s'au jurat să ducă luptă de nimicire contra guvernului Tisza, și Apponyi e privit acum ca sufletul acțiunii antiszaiste, ca omul, care e chemat să încheje, în taină, taberele resfirate opoziționale pentru a da cu succes asaltul de răsturnare contra lui Tisza. Kosuthisti-independiști, ugroniști, poporali și tot felul de opoziționali se ridică ca un singur om spre a săpa grăpa lui Tisza.

Tōte partidele opoziționale au luat în conferințele lor hotărirea de a lupta la estrem contra guvernului, pe care speră să-l dobore adă măne. In tabăra 48-iștilor sunt mai ales oamenii, cărăi cer capul lui Tisza. Si ei sunt ajutați bărbătesc de poporali și de cei ce se numesc „opozitie liberă“, ér acum li-s'au mai adaus și grupul însemnat al aderenților contelui Apponyi.

Pe diua de 15 Decembrie sunt convocate în Viena delegațiile austro-ungare. Se crede, că sesiunea din ăstăzi va fi de scurtă durată, de ore ce guvernul comun se va mărgini a cere și el o indemnitate de trei luni pentru cheltuielile comune.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Noroc mare — minte puțină.

De Gr. N. Coatu.

Fine. --

— Vă salut d-le Chițibus!
— A... Bonjur, bonjur d-le Iliescu. Ce mai faci, bine, sănătos?... La poftim! poftim! (Ce-s Români noștri! Décă învăță o lăcă de carte, apoi le vine greu să-ști vorbește limba lor! Ar fi putut dice în loc de „bonjur“ „bună diu“ pe românesce.)

— Hei d-le Iliescu, te văduri D-deu! Te-o pleșnit bun noroc!... Anico!... un paroh de apă și-o cafea pentru domnul! Acu înădă. Visai de așa ceva d-le Iliescu?...

— Ba nică prin minte nu-mi trecea.

— În afacerea asta fără avocat nu se poate; se cer ores-care formalități; pe urmă trebuie să umbli în grabă, scii proverbul: „bate ferul cătu-i cald“.

— Da! sciu că-mi trebuie.

— Éta că sunt la dispoziția d-tale.

— D-apoi că imi ceri?...

— Nu cer părălesc, ci să ne împărtășim la sută.

— Bine, hai să-șa, căt imi cerești?...
— Nu-ți cer mult: 30% din averea care-i primi-o.

— Ba nu!... 25% vă ajunge.

— Bine. Nu-ți stric hatărul. Décă vrói pot să-ți avansez și ceva parale, pote să-ți trebue.

— Décă vroiti... Mi-ar trebui.

— Cât să-ți trebue?...

— Vr'o 5-6 sute de lei.

— Poftim.

Chițibus cunoștea de aproape pe Ión Petrescu și era fără sigur, că se găsește în lajile lui, banii ruginiți.

— Va să dică ne-am înțeles?...

— Da, d-le Chițibus.

— Atunci măne mergem cu birja la Bălăbanesci.

— Da, mergem.

— Interesul pórta fusul, aşa este un proverb. Iliescu fu primit de Chițibus în salonul cel mai mare, mai curat și mai bine mobilat. Nu scia cum să-l primescă și cum să se pórte cu el, în vreme ce căteva dile

in urmă, nici la bucătărie nu l'ar fi primit.

Trăbă de avocatură. Ca avocat, décă pe lângă învățătură nu-i fi și meșter, mori de fome, mai ales astăzi, când avocații s'au

înmulțit așa de tare, că dacă a-i svîrlă o pără în sus, cade în capul unui avocat.

* * *

Până înseră Iliescu avu timp să-și tărgușesc haine bune și să arvoneșcă și birjă pentru Bălăbanesci. Luă și pentru nevastă căte ceva, așa că acum se dresese totul în casă. Bucurie, veselie, chef și alta nimic, era în casa lor.

Banul scârbesce, banul înveselesce pe om. Toți mahalagii se uitau cu ochi răi asupra lor, căci începuse a se fuduli. Un bătrân de alătura dacea: La sfânta evanghelie scrie: „Cine se înaltează se va cădea, cine se smerește se va cădea“. O luat ei pe mare, dăr banul și ochiul dracului, și rotund bată-l să-l bată și nu-l poți ține.

„Avere nu-i așa greu de făcut, cum și greu de ținut“.

A doua zi des de dimineață birjarul

fù cu trăsura la pórta. Pusește patru cai și

totă mahala huia de clopoței și zurgălăi.

Se duse pe la Chițibus și împreună plecară la Bălăbanesci.

Făcând formele cerute de lege, pri-

marul rupend pecetele de cără aplicate pe

tot ce se găsea în ograda lui Ión Petrescu,

și dădu pe sémă. Intr'un cufăr mare incu-

iat eu două brósce și patru lăcați, în cutii de chibrituri de cele mari, găsiră numai în aur sumă de 135,000 lei. Să au făcut cruce și s'au mirat mult cei de față. Tot în acel cofer erau și inscrișuri dela oameni de peste 50,000 de lei, cum și hotările pentru casele luate de la datorici.

Pe acestea tōte le rupse, strigând în gura mare, că-i éta pe cei datori și cei cărăi au fost scoși afară din casă să se ducă ér în ele.

— Boda prostă, și Dumnezeu să-ți dea sănătate! audiai în tōte părțile.

— Omeni buni, strigă Iliescu. Tot pămîntul arabil, pădurea, via și casele le pun în vîndare, décă vroiti le puteți cumpăra.

— Le cumpăram strigă totă.

Ömeni în satul Bălăbanesci fiind forte harnici și gospodari, mai având și societate în sat, după ce conveniră din pret,

în două zile depuseră totă banii în manile lui Iliescu. Din acesta vîndare mai prinse încă sumă de 100,000 de lei. Totalul moștenirei fù 235,000 lei în numerar, pe care Iliescu îi puse în buzunar și porai cu denușii la oraș. În căteva zile se împără totă avearea lui Ión Petrescu; par că nici nu nu fusese vr'odată în Bălăbanesci.

O scire din Constantinopol spune, că *Pótra otomană a primit în principiu planul de reforme austro-rus*. Scirea acăsta e primită pretutindeni satisfacțione, deoarece în timpul din urmă se vorbia mereu, că *Pórtă* se opune puterilor și se exprima fel de fel de îngrijiri asupra cestii unei balcanice. Sultanul însă se pare, că, că s'a convins, că nu poate opera isolat în contra voinei unanime a puterilor europene. De aceea s'a supus acestei voințe, însă își rezerva dreptul de a iniția tratările nouă cu privire la două puncte mai agravante din proiectul de reforme.

Cum își petrec în dietă.

(Sedințe furtunosă.)

Sedința de Joi a dietei a fost nespusă de furtunosă.

Inainte de a se intra în ordinea de zi, președintul *Perczel* anunță, că deputatul br. *Podmaniczky* i-a predat o propunere în care cere, ca pe lângă sedințele de dinainte de amiajă, să se întâlnească și după amiajă de la 5 pâna la 9 ore săra.

Surprinderea pentru opoziție făcută mare când președintul, cu provocare la § 203 din regulamentul camerei, dăse că asupra propunerii se va vota în sedință următoare, (Vineri), fără a se mai discuta asupra propunerii, ci se va decide prin vot simplu asupra ei.

— *Porcărie!* strigă *Várad*, și imediat totă furile obstrucționistilor se deschidă asupra lui *Perczel* și a tiszaiștilor.

— *Obraznici! Mincinoși! Falsificatori ticăloși!* fură cuvintele alese, ce sibruau de pe bâncile stângi estreme la adresa contrarilor.

Perczel, întrebăt de un necredincios, când se va desbată propuneră, răspunse că ea nu se va desbată, ci se va vota simplu asupra ei în sedință următoare.

Lămurirea acăsta fău urmată de un târboiu colosal, înscenat de opoziție.

— *Éta pumnul! Éta forță!*

— *Bandit! ticălos!* Tradăză patria!

— Dați jos pe acel președinte mișel din locul unde stă! — *Kubik*, *Fay*, *Rath*, *Várad*, *Horvath*, *Liszay*, *Rakovszky*, *Uray*, *Marjai* și alții cățăva deputați atacă violent pe președintele.

Ugron cere cuvântul. Protesteză în contra interpretării ce i-se dă §-ui 203 din Regulament. Acest paragraf nu vorbește despre două sedințe într-o zi. Regulamentul trebuie să apere libertatea cuvântului și libertatea acțiunii. Propuneră ce s'a făcut însă, calcă în picioare libertatea acăsta. *Tisza Kalman*, ori cătă de păcătos a fost, tot n'a cetezat să useze de astfel de arme. Invinuesc partidul

liberal, că pe timpul luptei naționale a jucat rolul de agent provocator. În cameră și băteau pieptul, eră în afară de protestând șoptiau opoziției: Nu vă lăsați! Fericirea patriei atâtă de la voi. Politicianii guvernamentală au fost sfătuitorii răi pentru corona. Au tras în noroiul luptelor politice. Calea pe care a pornit guvernul, duce la nimicire; cere, ca propuneră lui *Podmaniczky* să se pună la ordinea dilei, spre a fi desbătută.

Vorbirea lui *Ugron* fău însoțită de protestările pătimase ale opoziției contra „attențatului” guvernuului. Nu se pot descrie scenele ce s'au petrecut. Intră în sala desbaterilor contele *Apponyi*, care luând scire despre cele ce se întâmplă, scote o hârtie și o trimite baronului *Podmaniczky*, își anunță adesea *șirea din partidul liberal*.

Când se petreceau acestea și când *Ugron* vorbia încă, independentul *Rath* strigă:

— Pfui președintul!

— *Perczel* chéma la ordine pe *Rath* și-l face atent, că decă nu se astămpără, va face propunere în afacerile acăstei.

Atunci *Zboray* și *Kaas* strigă, că președintul e un *trădător*, er *Rath* dăse: Numai de la un președinte cinstit pot să primesc avertizamente!

Presidentul (*Perczel*) intră în camera, decă doresc să dea afacerile lui *Rath* comisiunii de imunitate? Se face îndată votare, propunerea președintelui e primită de majoritate și comisia e invitată să se facă și ea propunerea.

Sgomotul infernal îsbucnese acum cu mai mare forță. Stenografi sunt asaltăți de oponențiali, cerându-li-se să nu mai ia note când se petrece un sgoomot așa de mare.

Presidentul chéma din nou la ordine pe turburători, ceea-ce face ca vîforul să se abată erăsă în contra lui.

— Președintul e un bandit! strigă o voce.

— Bandit și brigand! adaugă *Horvath Gyula*.

Presidentul propune, că *Horvath* să fie înfruntat în procesul verbal. Drăpa se ridică și votăză.

Opoziția e cuprinsă de furii, și ca eșita din fire însenază un tumult colosal.

— Mișel! Porc! strigă *Leszkay* la adresa președintelui, care chéma la ordine pe *Leszkay*!

— Corect a dăse! strigă *Rakovszky*. Si pe acesta președintul îl chéma la ordine.

— *Balyi Mihaly* e președintul! Călău miserabil! Porc nerușinat! strigă *Fay*. — Președintul îl chéma la ordine.

— De la acest paralitic ticălos, la totă ne putem aștepta! adauge *Gal*.

— Si tot așa și er așa, cătă timp ținu discursul lui *Ugron*.

Acum se ridică să vorbescă ministrul

președinte *Tisza*. Sgomot la culme. *Tisza* dice, că sgoomotul cel fac obstrucționistă este o gravă vătămare a echității. După cuvintele acestea *Tisza* nu mai putut să vorbescă de cătă mereu intrerupt, cuvintele lui abia se audiau. — Nu vom lăsa, ca să săpăti mormânt parlamentului... Primejduiți cu usurință cele mai sfinte interese ale națiunii. Nu noi vătămăm libertatea cuvenitului, căci d-văstră puteți și de aci înainte să vorbiți încă și mai mult... dăse *Tisza*.

Dér de găba, căci galăgioșii din stângă ușă vrău să înțeleagă. Ei urmăză cu tumultul, aşa că *Tisza* timp de două minute nu poate vorbi. Iștăiese și el atunci din răbdare și cu glas tare dice:

— Astă nu-i cavalerism, ci o lașitate!

Târboiu îsbucnă și cu mai mare furie și președintul e silit să chemă la ordină pe vr'o 9 deputați!

— Ei bine, mergeți numai pe calea acăsta, căci opinia publică a națiunii văva mătura. Noi nu putem suferi pasiv, să ne facem de batjocură lumii. Avem datoria de a săvârși operațiunea acăsta durerosă. Cinci-decă de cofările luate din piață ar îsprăvi tot așa de bine trăba, care o faceți d-văstră aici.

Când vorbia astfel *Tisza*, opoziția lărmuia neîntrerupt, unii cântau, alții băteau din picioare.

Tisza continuând dice, că învoiala, care s'a făcut sub *Szell*, avea valoare numai pentru un timp óre-care.

Bartha: Si avantajele le-ați pus d-văstră la buzunar!

Tisza: Rog să nu se vorbescă de bunzare.

Bartha: Eu nu sunt director de bancă falit.

Gajari se ridică și strigă către *Bartha*: „Magyar Szó” scrie despre d-ta, că ești un brigand.

In clipa acăsta *Eitner*, care sta la spatele lui *Bartha*, sare din locu-i și cu pași gravi merge spre *Gajari*, care stă la spatele lui *Tisza*. *Eitner* ridică mâna. Totușteau că au să se încaere. *Szöcs*, br. *Feilitzsch*, *Kristoffy* și *Szaczellary* alergă în ajutorul lui *Gajari*, er din stânga *Kubik*, *Gal* și alții alergă să apere pe *Eitner*. De pe galerii se aud tipete. O damă amețește. În mijlocul sălei se adună peste 100 deputați, gesticulând. Era păcătoșă să se încaere. Mai mult de un sfert de cîsădură scena acăsta edificătoare, care se sfîrșă prin suspendarea sedinței.

După redeschidere *Tisza* își continuă vorbirea. Respinge afirmația, că el ar fi director de bancă falit și protestă contra insușirii, că prin intrigă ar fi ajuns în fruntea guvernului.

Ivanka. Ai scuipat în blid, ca nimeni altul să nu mai pătească din el.

Tisza răspunde nimerit lui *Ivanka* dicând, că acesta nu-i în stare a pricepe

gândul unui politician cinstit; apoi între ovaționile gardei sale încheie dicând, că nu e permis a-se risipi cu mâna usuratică ceea-ce „națiunea” a strins timp de 36 ani.

După acăsta *Tisza* și *Bartha* cer cuvîntul în afacere personală, și-să rectifică cuvintele ce și le-au dîs unul altuia.

Restul sedinței lău folosit *Kossuth*, *Rakovsky* și *Apponyi*, care au vorbit în contra propunerii de a se întîne sedințe paralele.

De ale noastre.

Domnule Redactor!

De mult sunt un zelos cetitor al făcătoare naționale „Gazeta Transilvanie”. Abia aștept să deschid numerii de peste săptămână, dăr mai ales numărul duplu de Dumineca cu bogatul lui cuprins, în care atâtă cestii de interes național, cultural și social se tracteză, dându-ne prețiose povești și luminându-ne asupra întrebărilor de la ordinea dilei.

Am urmărit și urmăresc cu interes deosebit mișcarea culturală și socială politică din sinul poporului nostru, și mărturisesc, că nu arareori stau pe gânduri și mă intreb: când ore își vor afla o biserică deslegare atâtă de cestii și probleme, cari agită adă mai ales parte de inteligență, pe omii cu carte din sinul poporului nostru, și cu deosebire pe aceia, cari stau în legături nemijlocite cu poporul.

Am văzut, că fără arareori trece cîte un număr al „Gazetei”, care să nu euprindă cîte-o propunere a cuturui preot său învățător. Cetindu-le, mi-se par licăriri trecătoare, cari ce e drept dovedesc, că există unde și unde cîte-o inimă inflăcrată și doritorie de muncă regeneratoare, însă par că e facătură — fapte nu prea vedem, căci faptele cer muncă și jertfe, la cari ai noștri nu se prea îmbulzesc.

Chestiunile, cari se susțină în sinul preoților și învățătorilor noștri privesc mai ales parte de materială. Preoții oftează după congruă, învățătorii după urcarea salarului la minimul de 800 cor. O hotărire în privința acăsta s'a luat și în ultima adunare generală a Reuniunii învățătorilor din Arhiepiscopia de Alba-Iulia și Făgăraș, înăuntră la centru, în Blașiu.

S'a început așa-dărălupta pentru pâne și traiu, căci fără de acestea, dău, nici pe lângă cea mai mare bunăvoiță omul an-

Avocatul își trase și el partea lui, de 25% din 235.000 lei. Lă ajunge că o luat și o astfel de afacere ar dori, cred, totuși avocații.

Ajungând acasă *Ilieșcu*, nevasta îl primi cu mare bucurie. Deschidând lada în care avea banii și văzându-i îl apucă de găt, îl sărută și dăse tare: „ce-s aiste Nicule?... toți-s-a noștri?...“

— Da, toți. De acuma să fim vredniță și să-i stăpânim. Dumneau să-l erte pe bietul moșu.

— Si le scuță tu numărul?

— Cum să nu le scuță. Am luat 25000 de lei, din care am dat 38750 avocatului, prin urmare aici în lăudă am 196250 de lei.

— Ah! Nicule, Nicule! De acuma suntem boieri, să ne punem și să trăim drept boeresce, că slavă Domnului, avem berechet. Ar fi o rușine pentru noi, care avem atâtă bană, să trăim la mahala, unde stau toți ghiurlauii. Am să fac și am să dreg de o să mără de ciudă toți care altă dată rădeau de noi.

N'avea nici un viciu *Ilieșcu*, însă era femeistic, tinea prea mult la nevasta și de aceea îl sucea și îl învertea după voie. Să cînd se întâmplă femeia harnică, economică

și gospodină tot calea valea, dăr când nu, îl rău tare.

Se puseră pe cheltuit.... Ia case mari și frumoase la stradă mare; fă mobile scumpe și luxoase; cumpără haine și le schimbă după modă; plimbări peste plimbări; înmulțesc cunoștințele și prietenii; slugă peste slugă; musafiri peste musafiri; baluri și er baluri, în doi ani de dile cînd băgară de sămă, se deșertase lada mai mult de jumătate. „Obrazul subțire costă cheltuială“.

Toți le erau acuma prietenii. În față îl lăudau, mânănd, bînd și chefuind, er pe de altă parte rădeau și diceau: „Banii stringătorului îl mână cheltuitorului“.

Astăzi mai nici în frate să nu te încredi, da încă în străin.

Văzând *Ilieșcu* că banii încep să scădă începă a-și aduce aminte din trecut, de acele vremuri grele, când era să mără de fome ou întrăga familie; și hotărî să începă a face economie și să întreprindă vr'o afacere care să-i înmulțească avutul.

„Sacul de la gură trebuie legat“. Deși cam târziu. Însă tot bine, căci mai bine mai târziu de cătă nici de loc. În afaceri trebuie să ai pricepere și cunoștințe, să între-

la Florescu. Proprietarul comunei Ión Constantinescu îl primi fără bine. Pădurea era cătă se pote de bună, însă tocmai în fundul județului, departe de oraș.

Intrând în vorbă; mai dăr unul, mai lăsând altul, conveniră. În acăstă afacere *Ilieșcu* puse 50000 de lei, er *Jupan Leibu* 20000.

— De acuma cucănește *Ilieșcu*, începând să luă afacerea pe mâna mea. Dătă să se sădă colo acasă să mânăncă și să dormă biserice, și eu își voi aduce banii cu traiata. De la pădure esă amarnic, și să văd ce trăbă o să facem.

— Bine. Mă încredință să văd că este om bătrân.

Să răspândă ca fulgerul vestea prin oră că *Ilieșcu* a luat pentru tăiere pădurea Florestiilor, în tovarășie cu *Leibu* Marcu. Unii îl fericeau dicând „bravo lui“; alții îl căină și diceau: „Jidău are să-l

voie se poate dedica cu desăvârșire muncii pentru înaintarea cauzelor publice.

E insă de-o indoită însemnatate întrebarea, că ore care ar fi calea cea mai bună, pe care mergând și lucrând, să se poate rezolva favorabil aceste cestiuni, avându-se în vedere în primul loc, ca interesele generale naționale ale neamului nostru să nu sufere vr'o atingere păgubitore?

Cu toții recunoscem, că năcărurile și greutățile vieții sunt mari astăzi, că prețimea și învățatorimea noastră nu se bucură în general de o stare materială de învidiat. Pământul a săracit, er poporul nu mai poate presta astăzi ca odinioară atâtă, cât să ceră pentru susținerea conducerilor săi firesci. Numărul cel grozav de mare de omeni din popor, cari își păresc vîtrele străbune și tot ce au mai scump în ele, luând calea pribegiei spre America, ne este o dovedă eclatăntă.

Văduriam apoi cu multă durere chiar din numărul de Dumineca trecută al „Gazetei”, cum socialismul bântue strănic printre Români, și ca dovedă niște aduce casul din Șomcuta mare, unde e amenințată școala română confesională prin instigațiile socialistilor.

Un cas analog se petrece astăzi și în comuna Șeica-mare, sat mare locuit de Români, desbinăți în două confesiuni. Până bine de curând comuna aceasta era de model, însă zavistia și pisma și-a vîrbit ghiarele uciștore și aici. Greco-orientalii nu mai vrăsă să ia parte comună cu grecouniții la susținerea frumusei școlă și a învățatorului confesional. Neuniți n'au școală, er uniți nu vrăsă să o mai susțină, părându-li se prea mari și grele sarcinile. S'au trimis deputații în drăpta și 'n stânga, er un fruntaș din comitetul comunal a umblat din casă în casă, iudegnând omeni să nu-și mai dea copiii la școala română.

Casuri de acestea nu sunt rare. În multe locuri conducerii părăsesc vîna, în cele mai multe însă sărăcia. Poporul nu e în stare să-și câștige cele trebuințe pentru traiul de totă dilele, abia câștigă atâtă, din cât să plătească contribuțiile către stat și sumedenia de aruncuri comitătene, comunale etc. Unde mai rămân apoi repartițiile pentru susținerea școlăi și învățatorului? Mă întreb, și mintea 'mă stă în loc.

Etă stări de lucruri, cari nu sunt de loc favorabile nici causei bisericesci, nici celei școlare, abstragând de la aceea, că politica de maghiarisare pune dilnic pie-deci în calea progresului și a consolidării unei vieții culturale naționale și prin fel și fel de momenți și ispite umblă să abată pe conducerii firesci ai poporului de la împlinirea datoriei lor naționale, imbiind pe cei slabii de înger cu ajutore păcatose

și prigonind pe cei tarzi de suflet cu tot felul de sicane și nedreptăți.

Nu suntem de părere, că mișcarea din sinul preoțimiei și învățatorimei noastre în favorul îmbunătățirii stării lor materiale n'ar fi la loc și necesar; însă nu credem de altă parte, că prin realizarea acestor juste dorințe săr schimba în sprijine starea critică generală în care ne aflăm astăzi. Pentru ca unora să le mărgăbinte, trebuie ca nici altora să nu le mărgărești.

Poporul trebuie să-l ridicăm, lui trebuie să-i sărim în ajutor pe toate căile și cu toate mijloacele posibile, ca având el un traiu mai puțin amar, să poată să jertfescă pentru susținerea instituțiunilor noastre românești și pentru cei puși în fruntea lor, ca să le păzescă și ocărăușă. Zadarnic vom visa de congruă și de salarii, decă poporul, talpa țării, e negligeat și lăsat în părăginire. Décă nu ne vom bate capul cu îmbunătățirea sortii poporului, nu vrăsă să fiu pesimist, dăr cutesză a afirma, că nici congruile, nici salariile urcate nu ne vor aduce vre-un rezultat măngăitor.

I. D.

Timpuri triste.

Tera Oașului, Nov. 1903.

Onorată Redacție! Când iau condejul în mâna pentru a împărtăși On. ceterior ai qiarului nostru „Gazeta”, evenimentele triste ce se petrec pe la noi, îmi vine să plâng și să-mi rup vestimentele de atâtă durere, ca Iacob după fiul său Iosif.

Intrădevăr triste timpuri! Biata noastră națiune astăzi ca și în trecut, pe toate terenele este gonită și primejdioasă. Unicul scut ce i-a mai rămas în timpurile din urmă a fost biserică și școală, — aceste două tezauri, neprețuite, cari sunt puterea a totă națiunee.

Dăr, durere, în timpul de față nici aceste două instituții nu au rămas și nu rămân neatinse. Mai vîrtoșea din urmă trăiesc timpuri forte vitrege. Asupra ei s'a revîrnat și pe la noi „pacostea” de a fi luate din sinul maicei sale biserici — din sinul poporului și prefațate în școle de stat.

Multe reale s'au abătut pe spatele biețului popor român, dăr tot-dăuna au fost mai reale cele venite din însuși sinul nostru de la aceia, cari pentru' os de ros au lucrat și jucat, după cum le cîntau protivnicii noștri.

Suferește lanțuri grele, strîng și rătă moșii și strămoșii noștri, dăr putem fi mândri, că legea și limba noile-au parăsît. Adăză decă se cere luptă și jertfe, rari sunt cei cari să lupte și să jertfescă.

Dăr să mă întorc la adevărul obiect al acestor surori.

In adunarea comitetului comitatens

al. comit. Satmar, ținută la 11 Sept. a. c. s'a primit un proiect, în care se enunță înființarea a 63 școli de stat pe teritoriul acestui comitat, și mai ales în comunele locuite de Români. Acest proiect e prelucrat astfel, că pentru cele 63 școli se va cere sprijinul ministrului de culte, ca să se poată înființa în timp de 5 ani.

Sunt pe teritoriul acestui comitat mulți Români și destul de frumosă inteligență, care în înțelegere și de cu bună vreme ar fi putut baremă în parte a stată gata pentru întempiarea acestui visor. Durere, însă forte puțini să mai de loc nu au fost pregătiți să da piept cu acest rău, și cei mai mulți său dis: „vie”, „trăcă”, „ducă-se”. Dic, să vie și „să trăcă” pentru că „a venit” și „a trecut” Fisolgăbiroul din Seini, în urma conclusului luat de adunarea comitatului, să și apucat de vînătore prin comunele sale; și convocat adunările comitetelor comunale, și mai pre tutindenea să a votat pentru școală de stat și 5% i-a succed de minune. Pretutindeni a fost întempiat prietenesc și fără a-i se pune piedecă în îndeplinirea planului său. Să facă cheful, cum se dice.

Așa d. e. în comuna Călinescu, după cum sunt informat din isvor sigur, preotul Berinde, că să scape de învățătorul Ștefan și dis: „Eu nu-s contra școalei de stat, dăr din principiu nu votez”. — Reprezentanția comună, firescă, să fi dis, că de cără părințele nu-i contra, noi suntem pe lângă ea, (școală de stat) — și să a primit.

In Tersolț s'au luptat contra înființării școlei de stat preotul și învățătorul, dăr durere — poporul și în deosebi membrii com. fiind trași pe sfără de jidani, au votat.

In comuna Bicsad unde confesiunea are școală cu 2 învățători și sunt 2 preotă, er Români în număr de vr'o 2000, poporul fiind lăsat în mâna sorții, prădui lupilor, jertfa jidaniilor, atât din partea învățătorilor că și a preotilor, au votat percentul de 5 și au și dăruit o grădină pentru edificarea școlăi de stat. Ora bietul popor de acolo sciută ce face?... Décă nu, pentru că nu s'a aflat unul dintre toți, care să-l conducă și să nu lase în mâna sorții?

In comuna Certeze tot așa s'a primit, contra n'a fost nimănii, ba se spune, că preotul local a dis cătră pretore „Nem vagyok ellene, söt én szivemből ohajtom legyen, de a gyülésem nem meggyek, mert nem akarok a püspökömmel összeütközni”. Forte frumos de la „Erdöss bács”.

In Moisieș, filiala Certezelor, pe lângă aceea, că a primit, a votat percentul de 5, au dăruit grădină școliei la stat și au cerut, că „la ei să se facă și edifice prima școală de stat”. Aceasta provine din ura ce o au omului fată de „Erdöss bács”.

In Racia și Cămărcuina încă tot așa au mers de neted trebile, fără de a le pune stăvila cineva.

Nu s'a primit în comunele Tur, Priby, Boenesci și Trip. In aceste comune reprezentanța și comitetul comunal în frunte cu bravii preotă din acele comune și cu ajutorul învățătorilor, au respins cu unanimitate acest „vot” imbiat de cătră adversari și „frății” noștri conlocutori. Onorez lor!

Din cele arătate se poate vedea, că unde preotă sunt la culmea chemării lor și lucră mâna de mană cu învățătorul, se interesază de înaintarea școlăi, acolo nici poporul nu e nemulțumitor, ci dă și el mâna de ajutor conducerilor săi. Altecum acele fapte n'au lipsă de comentar.

Triste sunt vestile ce vi-le aduc, d-le Redactor, însă oră că de triste sunt, eu am credut că-mi fac o datorie descoperindu-vi-le.

Un amic al școliei.

SCIRILE DILEI.

— 15 Noemvrie v.

Aniversarea întrării armatei române în Dobrogea. Eri, Vineri, 14 Noemvrie, în Dobrogea s'a serbat într'un mod solemn aniversarea de 25 de ani a alipirii sale de România. Te-Deumuri solemnne

și serbări au avut loc la Tulcea, la Constanța și în orașele mai principale din Dobrogea.

Statua lui Cuza-Vodă. Comitetul central pentru ridicarea statuii lui Cuza-Vodă, a expediat în toate orașele țării, 3000 liste de subscripții.

Bancă nouă în Bihor. Cetim în „Familia”: „La Vașcău se inițiază înființarea unui institut românesc de banii. În fruntea mișcării stau preotii Atanasiu Popa din Câmpianii-de-jos, George Bogdan din Oărpinet, Ilie Burzaș din Suștiu, Miron Botișel din Șteiu, Aleșandru Pele din B. Lazuri, Teodor Teaha din Câmp, Nicolau Bogdan proprietar în Poienii-de-sus și alții. Astfel România din părțile Vașcăului vor întemeia a două bancă românescă în Bihor, întreținând pe beiușenii, unde încă nu este nici un institut românesc de banii și unde poporul românesc se exploată în folosul unor elemente antiromânesci. (Cu ajutorul unor așa numiți „fruntași” românesci. Red.)“

Starea sănătății împăratului Wilhelm. Buletinul despre starea împăratului Wilhelm, spune că rana din gât, rămasă în urma operației, s'a cicatrisat. Cu toate astea împăratul nu va pute să useze de vocea sa decât peste câteva săptămâni.

Lăptăriile cooperative în Ungaria. Un raport publicat de curând de ministerul agriculturii din Ungaria, asupra lăptăriilor cooperative a acestei țări, ne arată marea propriație luată în puțin an de aceste societăți. În 1895, s'au fondat 4 lăptări cooperative; în 1896 s'au format 10; în 1897 s'au fondat 20, și crescerea s'a urmat astfel până în 1901. În ultimii ani cari figurează pe acelaș statistică, s'au fondat 130 înglobând 40.675 producători cari posed împreună 69.507 vaci. Vîndarea lăptelui se ridică în 1897 la 4.700.000 litri; în 1901 ea atinge 66.700.000 litri, al cărui preț a fost de 7 milioane de cor, aproape 7.350.000 franci. Cantitatea untului exportat în 1902 s'a ridicat la 1.045.000 klg. vîndut aproape cu 12.100.000 franci. Lăptăriile centrale de la Timișoara au exportat ele singure 521.926 klg. de unt. Ora la noi nu s'ar putea face lăptării cooperative?

Sfințirea de biserică în Renghet. Dumineca în 16/29 Noemvrie a. c. se va sfînti biserică din Renghet a cărei zidire s'a inceput la anul 1885 și din lipsă de mijloace abia acum s'a putut ceea ce termina. Anul acesta s'a tencuit pe din lăuntru și pe din afară, s'a făcut tâmpla, s'a zugrăvit, padimentat și astfel terminată prin măestrii de ai noștri, din Orăștie, Dumineca se va face însuși actul sfîntirei prin d-l protopop presbiter actual Vasile Domșa cu asistență numărătoare a preoțimiei din jur, la mandatul și însarcinarea înalt preșfîntului Archiepiscop și Metropolit Ioan Mețianu.

Nouă banonote de 10 corone. Banonotele de 10 corone, cari circulă abia de doi ani, vor fi scosă din circulație și în locul lor se vor emite deja în anul viitor 16 milioane bucăți banonote nouă de 10 corone. Motivul principal pentru care banonotele de acum vor fi retrase, sunt deseale falsificări ale acestor banonote. Nici o banonotă n'a fost așa de des și ușor falsificată, ca tocmai cea de 10 corone. Nouele banonote vor fi cu mult mai complicate și desenate, ca cele de acum, pentru a face imposibilă falsificarea lor.

Un notar bătut cu cárbați. Notarul Tomuția László, despre care s'a mai scris prin foi, mai ales de cănd cu înființarea băncii „patriotice” din Bistra, luat la răspundere de d-l Sabin M. Corcheșiu pentru că în „E-k” publicase o scrisoare defamatoare pentru d-l Corcheșiu, — a refuzat să dea satisfacție cu arma. În consecință d-l Corcheșiu l'a bătut pe Tomuția în public și față cu mai mulți martori cu cárbați, numindu-l tot odată laș. Procesul verbal referitor la provocarea la duel și scirea despre plesnirea lui Tomuția le vedem publicate în numărul de astăzi al diariului „E-k“.

banii pâne și de cinci banii măslini pe qd, își căta de trăbă la Florești. Afacerea mergea bineșor, însă nu pentru Iliescu, ci pentru jupân Leibu. Iliescu a aducă din când în când căte ceva parale, încurajindu-l și dându-i „merge strănic cu cucoane“. Aceasta îl bucură pe Iliescu, însă bucuria nu ținu mult, de oare ce jupân Leibu, după ce se asigură de banii cei depusese dânsul, o intorse la ghișeft. Intre dânsi și proprietar era un contract la mijloc, în care se prevedea timpul și condițiunile pentru tareea pădurii. Jupân Leibu nu ținu sămă de condițiunile din contract și deși se prevedea, că la fiecare falce de pădure, să lase atâtă seminceră, el tăia pădurea de la olalta lăsând cătă-va numai. Că s'o fi înțeles cu proprietarul, său că o făcut o aceasta din reitate, nu se știe.

Proprietarul opri tăerea și i dete în judecată, cerând daune mari.

La judecată căstigă proprietarul. Tribunalul i-a condamnat să pătească amendă 200.000 lei. Jidănu lui n'avă cei lui, că n'avea nimică pe numele lui, er lui Iliescu și în casă, mobilele și tot ce mai avea rămăind mai sărac de cum a fost, când căpătase moștenirea.

De aici se începe éra traiul rău. Nevesta îl lăsa, copiii se duseră prin lume, el se sminti cu totul, după ce lăsa bătăie. În ziua de sfântul Dumineca 26 Octombrie se face hram la satul Grivița, sat foarte frumos, înființat după răsboiul de independență. Se adună lume multă în acelaș din toate părțile. Se face horă frumosă, la care se adună și jocă flăcăi și fetele din toate satele vecine. Anul acesta m'am dus și eu; era foarte frumos cei drept. Cum stam și priveam hora, văd ștergând la crîșma din apropiere o mulțime de omuști. Omul e ca óia. Décă sare una în rîpă, apoi totă după dânsa. Am alergat și eu. Ce să vedă?.. Un om beat cu hainele rupte și terfelite cu picioarele găle în nisice ghete asemenea rupte, ședea lungit jos și îi curgeau balele ca la un câne turbat.

— Cine-i acesta? am întrebat.
— Aceasta, îmi răspunse un domn, e Nicu Iliescu, cel care a căpătat dela moșul său Ioan Petrescu din Bălăbanescu: „O moștenire de 235.000 de lei“.

Banca (Tutova) 31 Octombrie 1903.

Guvernatorul cetății București. D-l colonelul Mihail *Boteanu*, de la marea stat-major al armatei, a fost numit, pe diua de Miercuri, guvernator al cetății (fortificației) București.

Petersburgul înundat. În urma ploilor torențiale caru au căzut la Petersburg, fluviul *Newa* s'a revărsat. Multe străde din acest oraș sunt inundate. Circulația este împiedecată.

Din Sebeșul-săsesc ni-se scrie, că la 22 Noemvrie s'a dat acolo o reprezentare teatrală de diletanți. S'au jucat piesele comice „Esecutorul” și „Unde dai și unde crapă”, cu frumos succes. Deși timpul nefavorabil a împedecat pe mulți de a veni, totuși la orele 8 sera sala cea mare a hotelului „Leul de aur” era ocupată de numeros public. Au avut roluri d-na Maria Gavrila, d-sora Neli Dobrescu, d-sora Elisab. Moga și d-nii Vas. Span și P. Munteanu. Toți s'au achitat mulțumitor de rolurile lor. După teatru a fost petrecere cu joc, care a durat până 'n zori de diuă.

Asasinat în România. Diarul „Br. Lapok” sub titlul de mai sus publică scișea, că dilele acestea au găsit în muntele Lotru (Vilcea) cadavrul lui Parisianu, cunoscut din procesul falsificărilor. După tōte semnele, se vede că Parisianu a fost asasinat. Bănuiala asasinatului dice „Br. L.” căde asupra guvernului, ceea-ce este de necredut, însă este posibil, „căci asemenea „episode” romantice se întâmplă multe în Balcani, și România nu face, decât le copieză”. — Pentru liniștirea foii maghiare, putem să comunicăm, că acel cadavr a fost recunoscut a fi al profesorului G. *Budu* din Craiova, care s'a sinucis, și încă pentru „episodele” romantice, să le caute prin Macedonia și Bulgaria.

Uciderea unui cămătar. Nu de mult s'a întâmplat în Sighetul-Maramureșului, că ucigașii jidovului cămătar Pollak au fost achitați de cără curtea cu jurați. Acuma se scrie erăși despre un asemenea cas tot din Maramureș. În comuna Körösmező, jidovul Israel Sipser a eșit în sera de 23 Noemvrie în ograda și nu s'a mai întors în casă. Familia îngrijită de rěmânerea lui Sipser, a eșit să-l caute și l'a găsit mort în ograda, având mai multe răni la cap făcute cu toporul. Jandarmii au fost înschiințați și s'au pus să caute pe făptuitor. Bănuiala a căzut pe un vecin al lui Israel, care a și fost arestat, însă neputându-se dovedi nimică împotriva lui, a fost liberat erăși. Până acuma nu s'a putut da de urma ucigașului.

Accident în fabrica de zahar din Bod. Vineri dimineață s'a întâmplat un accident în fabrica de zahar din Bod. Vasile Hélichianu lucrător în etate de 17 ani a fost apucat de șnr într-o rótă și învertit de două ori aşa că i-a scrisit mâna dréptă din umăr și i-a rupt degetul cel mare de la mâna dréptă. Nenorocitul băiat a fost luat sub îngrijire medicală în infirmeria fabricei.

Doi comisari ai comitetului macedonean au făcut o îndrăsnită încercare de șantaj (stórcere de banii) în Sofia, care s'a dat acum pe față. Victimă e insușit d-l Gheșoff seful partidului Stoilovist. Sunt mai multe dile, de când fostul preșadinte al Sobraniei a primit vizita a doi tineri, cari s'au presintat ca foști învețători în Macedonia. Gheșoff i-a primit bine și interesat de sörtea lor și a comunităților bulgare unde au funcționat ca dascăli.

In toiu convorbirei cei doi pseudoinvățători se ridică de pe scaunele lor, se reped la Gheșoff și amenință cu moarte, decă nu le liberăză imediat o sumă de 50.000 franci. Cum se găsea singur cu cei doi indivizi în cabinetul său de lucru și neavând posibilitatea să sună după ajutor Gheșoff s'a executat și a semnat două cecuri à 25.000 franci fie-care. Atentatorii au plecat nu fără să amenințe cu represalii, decă victimă s'ar gândi să denunțe poliției șantajul. Gheșoff nu s'a lăsat însă

intimidat și imediat a trimis poliției semnalamentele celor doi emisi ai comitetului macedonean. În momentul când unul din aceștia se prezintă la bancă ca să înceze cecurile a fost arestat. Cel-lalt nu a putut fi prins de șoarece a dispărut din Sofia.

Cununie. Ni-se scrie: În 22 Nov. n. și-a celebrat cununia religioasă d-l Aurel *Nistor*, ales paroch în Arpătac cu d-sora Marióra *Micu*, fiica părintelui Moise Micu din Poiana-Mărului. La acăstă cununie au asistat numeroși șoșeti distinși din Brașov și din depărtări mai mari. Era de față și venerabila domnă *Stanciulescu* din Ploiești, mama cunoșcutului librător editor cu același nume, și mirelui bunici. Șoșetii din Brașov au sosit la gara din Tohanul-vechiu dimineața la orele 10. Odată cu această soșă și mirele precum și nunul, părintele Alexe *Verzea* din Satulung, cu domnă. La gara șoșetii fură primiți de cără părintele Micu și ospătați cu șampanie. Vră patru-decăi de flăcăi din Poiana Mărului veniseră călări la Tohan, de unde au făcut escorta mirelui și a șoșetilor, cari fură transportați într-un lung sir de trăsuri până la casa socrului mic. După cununie s'a dat o masă copiosă în casele părintelui Micu la care n'au lipsit nici toastele. Mi-am remarcat cu deosebire cuvântarea nunului, pă. *Verzea* apoi a protopopului *Dan* din Zărnești, a d-lui Dr. *Vecerdea* Brașov, G. *Oprea* Tohanul-vechiu, pă. *Mereț* din Bod. Au mai vorbit și alții. După banchet, la care au participat aproape 100 de persoane, a urmat dans până în zori de di. Dintre șoșetii mai îndepărtați am remarcat pe părintele Valer *Comşa* din Copăcel cu domnă, pă. Al. *Serban* din Voila cu domnă, prim-pretoare *Urdea* din Arpaș, d-nul *Bica* notar cu domnă. — Dimineața am plecat de la ospitaliera casă cu cele mai plăcute suveniri, urând tinerei părechii fericirea deplină și mulțumind părintilor pentru deosebita atenție și distinția politetă, cu care s'au arătat față cu toți șoșetii. — g...i.

Foc. Eră, Sâmbătă, pe la ora 1 p. m. a isbuințat foc în pivniță de la casarma de infanterie de strada negășă. Focul a început să mistue lemnele, care sunt acolo în deposit. Focul a fost stins de cără soldați, așa că intervenția pompierilor a fost de prisos.

Gróznic foc în New-York. În New-York s'a întâmplat dilele acestea un gróznic foc în care au ars de vii 35 de lucrători. Focul a isbuințat noaptea într-o baracă unde dormea 195 lucrători angajați pentru lucrările căilor ferate. Deșteptăți în mod brusc de flăcăi, ei fură cuprinși de o teribilă panică. Toți se îngrămadără spre unică eșire a baracei pentru a fugi de catastrofă. Aci se încinse o luptă îngrozitoare. Căță-va cără erau deja aproape să scape, voră să reîntre pentru a-și lua lucrurile pe cari în momentul deșteptării lor le uitaseră. Aceștia au ars toți. Până acum s'au găsit 27 de cadavre. Clădirea a fost ou desăvârșire distrusă de flăcări.

Negustorii de fete pedepsiti. Poliția din Budapesta a arestat mai deunădi la gara de nord trei negustori, cari scoateau tocmai bilete de tren pentru mai multe fete pe cari le înșelaseră, că le vor duce ca servitore, în realitate însă voiau să le ducă în case de prostituție. Acești negustori erau Max Herz, care ține o casă de prostituție în Vágújhely, și un tovarăș al lui din Budapesta, cu numele maghiară sat de Szilagy Hugo. Acești jupâni mai aveau cu sine și pe proxeneta Margareta Stein, măritată după chelnerul Langer. Toți trei au fost condamnați la câte 2 dile arest și câte 30 corone amendă.

Nu turnați petroleu fiind lampa aprinsă. De atâta oră s'au întâmplat nenorociri din cauza nebăgării de sămă de a turna petroleul în lampă fără să se stingă mai întâi flacăra. Foile în told'una publică nenorocirile ce se întâmplă prin asemenea nesocotințe și omenii totuși nu învață minte. Cea mai nouă nenorocire s'a întâmplat alătării în Sibiu. Servitul

rea Maria Nanu a vrut se umpeștă sămpă în modul arătat. Petroleul a explodat și hainele fetei au prins foc. Nenorocita fată plină de arsuri a fost transportată la spital. Nu se știe decă va pute să scăpa cu viață.

Concertul Konopasek. Domnisoara Laura Konopasek va da Marti 1 Decembrie un concert în sala cea mare a Redutăi. Cu acăstă ocazie domnisoara va fi acompaniată de renumitul pianist Hans *Wendel-Hammerstädt*. Biletele se pot cumpăra în librăria d-lui *Hiemesch*. Amatorii de muzică se interesă viu de acest concert, mai ales că d-sora Konopasek se bucură de un mare renume, ca cantică de concerte.

Musica militară a regimentului 50 va da Duminecă, în 29 Noemvrie un concert cu program ales în sala de la Gewerbeverein. Cunoșcutul restaurator, d-l Fr. Schmidt a introdus reforme, reducând taxa garderobei de la 20 bani, cum era mai înainte, la 10 bani, și întrarea este numai 20 creițări. Renumele bucătăriei d-lui Schmidt nu mai are nevoie de reclamă. Serviciul prompt. Beuturile esențiale.

Care farmacia va fi deschisă? Duminecă, 29 Nov. după amiazi dintre farmaciile din cetate va fi deschisă numai farmacia d-lui Hornung din tărghul florilor.

Hrană bună pentru găini. În Anglia se recomandă în timpul din urmă să-mănușă de la floră sōrelui ca brană pentru pasări. Acăstă hrană promovăză forte bine producerea óuelor și strălucrea penelor.

Concertul musicii comunale. Duminecă în 29 Noemvrie musica comunală a orașului Brașov va da un concert, sub dirigenta capelmaistrului Max Krause, în sala de la hotelul Europa cu un program din cele mai alese, în care vedem și un punct românesc anume „Rapsodia română” de Iouescu, orchestrată de d-l Krause. Începutul la orele 8. Intrarea 60 bani.

Săsii și învățămēntul limbei maghiare.

Episcopul săsesc din Sibiu Dr. Fr. Müller a dat o circulară cu data de 27 Octombrie a. c. în care arată pașii întreprinși de consistoriul săsesc față cu cunoșcutul ordin al lui Wlassics referitor la instrucționea limbei maghiare în scolile primare nemaghiare și stabilesc măsură, în care va trebui să se predea limba maghiară în scolile săsesci. Circulara trimisă nouă de cără un amic al fōiei noastre, fiind fōte instructivă pentru cei-ce, dintre noi, ochi au să vadă și urechi să audă, — o publicăm mai jos în traducere românescă. Etă-o.

Nr. 2964—1903 Circulară. Cără tōte consistoriile districtuale, presbiterii și școli primare ale bisericei ev. augustane din părțile ardelenie ale Ungariei, precum și cără direcționea seminarului.

„In urma memorandului consistoriului central din 26 August 1902 nr. 1849—1902, Excelența Sa d-l ministrul de culte și instrucțione cu ordinul de la 1. l. c. Nr. 66491 a permis,

„ca instrucționea limbei maghiare, a

scrișului și cetitului maghiar, în scolile

primare supuse jurisdicționei consistoriului central, să fie separată de instrucția

limbei materne, adecă limba maghiară să fie predată deosebit în orele septembănale destinate spre acest scop“;

„însă cu rezerva expresă, că în scola

primară nedivizată, cu un singur învățător,

să se fixeze pentru învățarea vorbirei maghiare și instrucționea scrișului și cetitului maghiar 4½, respective 4, cu totalul

8½, ore; și scolile cu doi învățători 7½

respective 6½ cu total 14 ore septembănale; în scolile cu trei învățători 8½ resp.

9½, la olaltă 18 ore; în scolile cu patru

învățători 10, resp. 12½, la olaltă 22½ ore

sepembänale, în scolile cu cinci învățători

9, resp. 12, la olaltă 21 ore septembänale

și în sfîrșit în scolile cu șese învățători 9,

resp. 12, la olaltă 21 ore pe septembänale

să se întrebunțeze exclusiv pentru instrucția limbei maghiare“.

Pe lângă acăstă cere Excelența Sa,

„ca — deorece după lege singurul și

principalul scop al instrucției „nășteri” maghiare în școală primară este, ca copilul cu limba maternă nemaghiar să-și înșească vorbirea maghiară în așa măsură, ca să-și poată exprima cugetele în limba acăstă la înțeles, conform trebuințelor vieții sale, și să poată cete și serie fluent ungușcesc — limba maghiară în orele de mai sus, destinate exclusiv pentru instrucția limbei maghiare, să se predea după o metodă, prin care să se poată mai bine ajunge acăstă tintă și prin urmare învățarea gramaticei maghiare în scolile primare trebue limitată la cunoștințele minime necesare cari servesc ca basă la scrierea maghiară“.

Totodată Excelența Sa sustine și acum dreptul acordat de mai năștere școlilor noștri primare,

„că instrucția limbei maghiare.... să nu se începă în anul prim, ci în anul al doilea, pentru că în anul întâi să se poată înălțatura lipsurile în cunoștința limbei maternă, der cu rezerva expresă, „ca limba maghiară să fie predată în numărul de ore precisat mai sus în restul de 7, respective 8 ani și anume aşa, ca în ultimii doi ani să revină același număr de ore, care ar reveni în scolile primare cu 6 ani, anului al cincilea, respective al săslea“.

Pe baza dispozițiilor ministeriale de mai sus se ordonă prin acăstă, ca de acum înainte, și anume cu începerea anului școlar curent, în toate școlile primare ale bisericiei noștri cu limba de predare germană să se fixeze numărul de ore de mai sus pentru limba maghiară, unde se va decide învățarea separată — cu metoda directă, pe care consistoriul central o recomandă și cu acăstă ocazie cu insistență; — așa-dér în școlile cu o clasă, cu cel mult 3 diviziuni 8½, ore pe septembänă, în școlile cu două clase, la 2 diviziuni, la olaltă 14 ore, în școlile cu trei clase cu 2 diviziuni, la olaltă 18 ore, în școlile cu patru clase, cu 2 diviziuni, la olaltă 22½, în școlile cu cinci clase cu 2 diviziuni, la olaltă 21 ore, și în școlile cu săse și mai multe clase la olaltă de asemenea 21 ore.

Fixarea unui plan de învățămēnt normal, consistoriul central nu o crede momentan de oportună și își rezervă acăstă pentru timpul, când pe temeiul indicat în privință instrucția limbei maghiare ne vor sta la dispoziție experiențe mai bogate și în privință aceea, că în ce fel se vor putea preda cu perderea cea mai mică posibilă și cele-lalte obiecte impuse prin lege școlelor primare și în special limba maternă.

Despre acăstă, spre urmare, se pun în cunoștință on. autoritatei bisericesci și școlare.

Sibiu, 27 Octombrie 1903.

Consistoriul central (Landesconsistorium) al bisericiei ev. c. a. din părțile ardelene ale Ungariei.

(ss) Dr. Fr. Müller,
Episcop.

(ss) Karl Fritsch,
secretar.

Miserii școlare.

De pe malul Ternavei-mari, 1903.

Onorate D-le Redactor! Sunt un adeverent al principiilor profesate de iubita noastră „Gazetă”, care ca un far luminos și în calea națiunei noastre, îndemnându-ne numai spre ce e bun, frumos și folositor.

Ca atare urmărește să de di povetile ce ni-le dă în fiecare direcțione și cari de s'ar urma cu scumpătate, negreșit că n'am sta acolo unde stăm, ci cu mult am fi mai vrednică de numele ce-l purtăm.

Durere, sunt puțini, cari urmăză acesor sfaturi prețioase, ci se lasă în măna sorții, conduși fiind de alte principii de o valoare mult mai inferioară.

Mai ales, de când cu ajutorul, ce le primește preotimea de la stat, causele cele sfinte ce ne ating, sunt date uitări mai peste tot locul și pe la noi, așa că nu va mai trece mult și vom fi paralizați în cele mai multe părți.

După aceste fără permit și vă ilustra si de pe la noi un cas, din care se va vedea apriat, că cele afirmate mai sus sunt întemeiate pe adevăr.

Unguri sunt de două confesiuni, ref. rom. cat., cără asemenea au avut școală separată, dără invățător păuă în tōmna astă n'au avut, ci a suplinit postul de invățător preotul reformat pentru ambe confesiunile. Din tōmna aceasta, cum am înțint, au și Unguri invățător qualificat, care primesce un salar aproape de 1000 cor. în care 600 cor. le dă statul, — restul confesiunile susținătoare de școală.

Frumosă recompensă acăsta pentru un incepător, față de noi, cără de abia îngem ceva mai bine de 600 cor. căpătă și mână prin amărta de repartiție, apoi greutatea unde rēmâne, dă că somaj marea deosebire între școlarii noștri și trec la 150, și ai lor 20—25. Edificiul școlă asemenea au închiriat fără bun și somaj în vecini cu școlă gr. cat.

Tōte acestea sunt făcute cu intenționare ce cunoște slabiciunea ce se observă noi, unde școlă este amenințată din cauza multor școlari, pe cără edificiul present școliei nici pe jumătate nu-i cuprinde.

Cu tōte acestea, pare că este un blesm din ceriu, nimeni nu se mișcă, tōte stau în amortelă, ca să vină numai legea să fie un veto școliei românesci. A trecut terminul de a se plăti din salar, și cel următor este neîncassat în mare parte, eră spre cel din anul curent nu este statorit nici aruncul, său modul facerei acestia. Asemenea cuincuenalul al II ce comite conform legei, este un mare nod gorjan. Antistia comună încă are pe semne adunătorii a nu face nimică, căci orice arată de la școlă română absenții și a neglijă, punându-le *ad acta*.

Treburile noastre merg așă-dără d'anchise și cele scolastice și cele bisericesc. În urmăre suferă din greu acăstă comună, care ore-când a fost în stare bună.

Mai departe nu mă estiod de astădată, în speranță că cei competenți nu vor întârzi la lăsarea de lipsă pentru îndepărtarea răului, care e mare, și care de nu va fi stîrbit, potă deveni periculos și incurabili.

Un dascăl.

D-l Silvestru Moldovan ne răgăză publica în colonele făiei noastre următoare:

Declaratiune.

In Nr. 207 de la 12 (25) Noemvrie c. al „Tribunei Poporului“ de la Arad — știe pe care eu nu o ceteșc, neafănd nici un edificător în ea și care mi-a împrumutat-o un amic — într'un articol intitulat „Perfidie și răsbunare“ sunt atacat în un ton bădărani, ton de alt-cum obieșnuit în colonele acestei foi. Causa este, că în „Făia Poporului“ am infierat faptul — constatat cu mare bucurie de diarele maghiare — că redactorul „Trib. Poporului“, Ioan Rusu Șirianu a scos numeri estraordinari de-a făiei sale cu *text unguresc*, ca prin acăsta să se lingăscă prim ministrului conte Tisza István și am accentuat, că acest fapt, pe care nu l'a comis nici un diar românesc, *constituie un păcat național*.

Din tonul vehement și cocișesc, cu care sunt atacat, se vede, că am nimerit „cuiul în cap“ deorece numai păcătosul potă să se încearcă a-și acoperi fără delegea cu atacuri personale bădărane.

Eu nu pot a intra în noroiul, în care se află „Tribuna Poporului“, nu pot să-i răspund în tonul ei bădărani, cum nu pot să o facă acăsta nici un Român cinstiț. declar însă, că prin bădărani păcatul neierat nu și-l va pută ascunde dinaintea lumii și de altă parte nu-i va succede, — ceea-ce intenționeză și a încercat și cu alții — să mă disguste a lucra desinteresat și după modestele mele puteri pentru prosperarea poporului românesc.

Sibiu, 27 Nov. 1903.

Silvestru Moldovan.

Adunări de invățători.

— Nov. 1903.

Adunarea de tōmna a invățătorilor gr. cat. din despărțemantul Sibiu, s'a ținut în 21 Noemvrie n. a. c. în Oca-Sibiului. Până a intrat în descrierea decursului agendelor oficiose, observ pe lângă cea mai mare satisfacție, că de astădată membrii acestui despărțemant au dovedit un interes mai viu față de progresul atât moral, cât și material al despărțemantului.

Participarea aproape a tuturor membrilor, în frunte cu activul și de toti stimatul șef al tractului nostru d-l N. Togan precum și prezența d-lor Bardosi insp. reg. pens., și protopopul Cuțean, cără atât de mult le zace la inimă binele și înaintarea causei invățământului școlar; mersul regulat precum și tinuta démnă a membrilor, ce au dovedit în tot decursul adunării: au ridicat nimbul acestei adunări.

Interesul și zelul invățătorilor noștri față de înaintarea causei școlare, se va potența, îndată ce laudabila hotărîre adusă în adunarea generală tinută în dilele prime a lunii Noemvrie a. c. în Blașiu, ca: „...Salarul invăț. de pe teritoriul archiepisciei se fie ridicat la minimul de 800 corone și incassarea acestuia pe calea aruncurilor comunale...“, — va deveni un fapt împlinit, prin ce se va ușura în câtva condițiile de trai ale invățătorului. Să sperăm fără a fi înșelați!

Si de astădată ședințelor le-a premerg celebarea serviciului divin, la care a asistat corpul invățătorilor, execuțând frumos și cu multă precizie cântările liturgice. La finea serviciului d-l protopop Togan, espunând celor prezenți în frumosă cuvinte însemnatatea dîlei precum și sfânta misiune a ingerilor, în special a archang. Michail și Gavril —, a asemănăt chemarea invățătorului cu a ingerilor — întru că și invățătorul este apărătorul și ocrotitorul interectual al elevilor: prin invățători bune și morale le desvoltă și nobilită sufletul și mintea, pentru a putea încrengă și a se putea feri de retelele și neajunsurile, ce vor întâmpina în viață.

După 10 ore a. m. s'a început ședința primă. S'au tinut 3 prelegeri practice și o disertație, la finea cărora s'a tinut d-l președinte al despărț. Coman Gligor, — cuvenitul de deschidere. Din instructivul conținut voiu să însemnă între altele un lucru de mare însemnatate pentru noi invățătorii afirmat de d-l președinte că „...unui invățător, consciu de chemarea sa, nu-i este ertat a trece nepregătit pragul școliei“, un adevăr, de care, durează, încă nu sunt pătrunși mulți dintre invățătorii noștri!

A fi invățător cineva, pentru că nu-i și astădată carieră; a fi invățător și a-ți face datoria numai de rușine, ori de frică; ori apoi a te cugeta numai la prima, însenmă a-ți bate joc de școlă, acăstă instituție nobilă, în serviciul căreia ai intrat cu nevrednicie...!

Fiind timpul înaintat, președintele închide ședința, anunțând ședința a II-a d. a. la 3 ore.

A urmat un prânz comun. Satisfacția în urma muncei prestate înainte de amădi, că și veselia se vede pe fețele tuturor. Toastele încă n'au lipsit. Au toastat d-nii protopop: Togan și Cucean, invățătorii Coman Gligor, L. Maior și I. Giurgiu.

La 3½ ore d. a. s'a început ședința a II-a cu critisarea prelegerilor practice și a disertației.

La 5 ore presidentul, după exhortarea programului, multămind colegilor de vîial interes manifestat și cu acăstă ocazie, multumind d-lui insp. reg. pens. Bardossy, d-lor protopopă Togan și Cucean, pentru bunăvoie și sprijinul ce-l presta causei invățământului, precum și On. domnul preot: Ghișoi, Vînteler, Isaia, Henteș din Oca și Mihuleț din Sura mică, inv. Radu căt și tuturor d-nelor și d-sorelor, cără ne-au onorat cu prezență, — declară adunarea închisă.

Adunarea de primăvară se va tină în Noul-săsesc, pe lângă un program bogat. Între altele se vor tină 3 disertații:

a) Prin ce ocupării laterale își poate îmbunătăți invățătorul mijloacele subsistentei.

b) Importanța armoniei dintre invățător și director, pentru înaintarea causei școlare; și

c) Importanța desemnului în școală populară.

Tot atunci se vor tină încă 3 prelegeri practice de model: din fizică, din economie și din constituția patriei.

Importanța teselor alese, că și a pregeților practice, pentru lucrarea cărora s'au angajat tot puterii bune, cred că va atrage atențunea și va stîrni un interes deosebit atât între invățătorime, că și între toți cei ce doresc binele și înaintarea causei școlare, — pentru a participa la proxima adunare.

La revedere!

Delaluna.

Căpâlna-de-jos, 24 Nov. 1903.

Adunarea inv. gr. cat. din „despărț. Bila-D. S. Mărtin“ al Reuniunii inv. gr. cat. din archidiocesa gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș“ s'a tinut în Tătărău la 21 Nov. 1903.

La orele 8 s'a celebrat serviciul divin împreunat cu parastas pentru repansul sufletelor invățătorilor decedați pe teritoriul acestuia desp. Parastasul a fost slujit de d-l Iosif Lita, protopopul tractului Biei asistat de Vas. Smigelschi notar tractual și parochul Sâncelului și d-l Ioachim Langa parochul local, care la finea serviciului a tinut o predică despre: „Ingeri și cădere a lor“, și apoi bineventeză pe invățătorii urându-le succes în lucrările lor. În decursul serviciului divin a cântat corul improvizat al invățătorilor.

La 10 ore presidentul T. Panăzan deschide adunarea prin un scurt discurs. Din tractul Biei au fost prezenți 14 inv. lipsind 2 inv.; eră din tractul D. Sămărtin a fost prezent 1 singur inv., lipsind 4 inv. Acestor 6 absenți nu le șică alta, de căt că dă că nici acum după 6 ani de la întemeiarea Reuniunii, nu participă la adunările acesteia, nici taxele nu și-le plătesc, declară-se dă că mai vor să fie membri său, că agendele și prestigiul acestui despărț. să nu suferă din cauza lor.

Ca ospetă am putut saluta în mijlocul nostru, afară de d-nii Iosif Lita și V. Smigelschi (cără sunt membri ordinari), pe d-nii Ioachim Langa preotul local, Romulus notar cerc. Tătărău, Ioan Moldovan și Demetru Radu funcționari la „Patria“, Emil Dragea inv. pens. Tătărău, Ilie Surdu prop. Tătărău și 2—3 popoveni, cărora și pe acăstă cale li-se aduce sinceră multămită.

Desbaterea diferitelor obiecte din program, precum în trecut așa și în prezent s'au facut în cea mai frumosă ordine.

Zaharie Macavei inv. local a tinut prelegeri practice nr. 2 cu cl. I, care după puțină critică s'a declarat bună. A disertat Ioan Bărbat inv. sec. în Sâncel despre „Greselile în cultura pomilor“, durere însă, că acăstă frumosă disertație făcută și scrisă anume pentru popor, n'a avut cine să o asculte.

Vas. Smigelschi ca referent al comisiile esmisă în adunarea de primăvară constatătore din Iosif Lita, V. Smigelschi, T. Panăzan și d. L. Todoran, prezintă un proiect de statute elaborat de acăstă comisiune pentru formarea unei „reuniuni de temperanță“ districtuale; statutele s'au primit de adunare, remânând a se face ulterior dispozitii pentru înființarea reunioanei.

Bibliotecarul raporteză, că biblioteca desp. numără 83 opere.

Pe urmă un nou period de un an s'au aleș președinte Teodor Panăzan inv. prim. Sâncel, notar: Dem Laz. Todoran inv. Căpâlna-de-jos, cassar: Petru Suciu inv. Iclod, bibliotecar: Ioan Bărbat inv. în Sâncel.

Proxima adunare se va tină în Bia-maghiară, de-o dată cu tinerea esamenului, cu care ocazia va diserta Petru Suciu inv. Iclod.

Ca taxe de membrii pro 1903—4 au intrat sumă de 48 cor. 40 b.

Mare bucurie a cauzat adunării episola primă dela d-l Miron Dascal paroch gr. cat. în Cetatea-de-bală, care prin căldură cuvinte de incuragiare salută adunărea, urându-i succese în lucrările ei și trimițând tot-o dată și taxa de membru ordinări; și pe acăstă cale i-se aduce sinceră multămită.

Inteligenta din Tătărău și jur cu acăstă ocazie a aranjat o petrecere de tōmna, în favorul înființării bibliotecei școlare din Tătărău.

Deși timpul a fost destul de favorabil, totuși petrecerea n'a fost cercetată preum se credea, — așa și venitul a fost modest.

Incheiu micul meu raport cu dorința, că cu ocazia unei tinerii tuturor adunărilor noastre se se aranjeze astfel de petreceri, a căror ½ din venit să se dea în favorul bibliotecei noastre inv.

Dem. Laz Todoran,
inv. not. desp.

Carmen Sylva și contesa de Hautemont.

„Sydney Morning Herald“ publică următoarea scrisoare a Reginei Elisabeta adresată în englezesc Lordului Mayor din Sydney:

„Indrăsnesc să vă scriu, deorece nu știu cum a-șă pută găsi pe bună domnă Contesa de Hautemont, care mi-a pricinuit atâtă bucurie anul trecut, trimițându-mi primele produse ale minelor ei de aur. Eu i-am seris din locuința mea de pe Rin; dără deorece nu era sigură de adresă, am recomandat scrisoarea și după multe luni mi-a fost înapoiață. Dómna mi-a seris, că e bolnavă de mulți ani, că poesiile mele au fost o măngăere pentru dñeșa, și pentru a-mă arăta recunoșință îmi trimite acel frumos dar. Îmi părea fără rău, dă că i-ășă părea ei nerecunoscătoare, după ce și-a dat atâtă ostenelă și mi-a pricinuit atâtă bucurie. Ea nu poate fi recunoscută în Sydney, deorece posedă o mină de aur, și totuși scrisoarea mi-a fost înapoiață. Contesa are o casă la lăru, dără eu am rătăcit scrisoarea și nu pot găsi numele reședinței ei; așa că sunt fără năcăjătă, nescind, cum a-șă pută-o găsi.

Acuma pentru a-o găsi, m'am gândit la acăsă cale; adaug acăstei rânduri scrisoarei ce adresez contesei și vă rog să mă iertă, dă că i-ășă părea ostenelă și turbură de viață d-văstră activă.

Primiști expresia mele recunoșință pentru ostenelă d-văstră, de a găsi pe bună-voită Dómna și de a-i înmâna scrisoarea mea.

Elisabeta, Regina României.

„Sydney Morning Herald“ comunică, că publicarea acestei scrisori a pus în legătură pe lordul Mayor cu contesa, care trăiesc fără retrasă.

ULTIME SCIRI.

Budapestă, 27 Noemvrie. Ședința de azi a dietei a fost tot așa de furtunosă ca și cea de eră. Ea a fost presidată de br. Feilitzsch. Obstrucționistii au înscenat érăști un sgo-mot mare. Barabas a atacat violent partidul liberal. Presidentul il chiamă la ordine. Opoziția strigă: Jos presidantul! Jos sluga ticălosă! Si pe acesta ni-lă trimis aici împăratul! De acolo trimis pe slugile călăilor! Papp Zoltan dice, că tradiții familiare ale lui Tisza sunt despoiate de drepturi și calcarea constituției. — Presidentul il chiamă la ordine. S'a produs tumult mare și s'a cerut sădintă secretă în care s'a discutat cu violentă procederea presedintelui. — Numai târziu séra a venit rândul la votarea propunerei relative la tinerăea de sedinte paralele. Propunerea a fost primită.

Sibiu, 28 Novembrie. Comitetul central săsesc a hotărît, ca deputații săi să intre în partidul guvernamental.

Act de recunoștință.

Splendida reușită, atât morală, cât și materială, a producțiunilor noastre de binefăcere (teatru și concert), aranjate în datele din 15 și 17 Octombrie n. e., ne impună împlinirea plăcutei datorințe de a exprima și pe acăstă cale cele mai sincere mulțumite: d-sorilor Olivia Bardosy și Anița Onit, pentru binevoitoarea și valoroasă cooperare la concert; dirigentului corului nostru, d-lui Candid Popa, pentru ținerea robelor extra-ordinare; d-lui Pavel Cotoț și Ioan Silaghi, pentru înndeplinirea rolurilor grele, primul de regisitor, al doilea de sufer; harnicilor diletauti: d-nei Elena Roșca, d-relor Elena Baciu, Elena Grindean, Eugenia Roman, Paraschiva Stoica, Elena Ucenie și Beti Veza; d-lor Demetriu Axente, Panfilie Crișan, Moise Fărcaș, Valeriu Grindean, Ioan Imbrășoiu, Nicolae Neagoe, Ioan Pătrău, Nic. Stoica și G. Trifan, pentru ostenelelor lor; următorilor marinimoși suprasolvenți: N. N. 10 cor., Dr. Aureliu Novac avocat (Biserica-alba) 9 cor. Dr. N. Vecerdean dir. fil. „Albina“ (Brașov) 8 cor., Dr. L. de Lemenyi adv. 7 cor., Mihail Cirlea not. public (Abrud), Leontin Simonescu, secretar metropolitan, fie-care căte 4 cor.

Dr. Nistor Oprean adv. (Sân-Nicolaul mare), Aurel Trif colaborator la „Teleg. Rom“. fie-care căte 3 cor; Dr. Ilie Iancu medic (Cisnadie). Elena Petrușcu directoră internatului de fete, Simeon Damian adv. (Brașov), Eugenia Ionescu profesoră, I. Kabdebo comerciant, fie-care căte 2 cor., Vasile Mangia vicar episcopal (Oradea-mare), colonel Sandru, Onoriu Sasu cl. abs (Blajel) Vas. Stan, Nic. Vătăsan, Timotei Popoviciu. Dr. Petru Șpan profesor semiuniversitar, Dr. Ioan Borcea profesor, Victor Onițiu directorul „Concordie“, Virgil Onițiu director gimn. (Brașov), Pavel Cotoțiu, ieronim Preda funcț. consist. Sarlette Friedsam, Coriolan Stoica cont. (Seliște), Ioan Munteanu, compt. (Hațeg), Dr. Tiberei Bredelean, secret. „Albinei“, Dr. Caius Bredicean (Lugosi), Dr. Gavril Cosma adv. (Beiuș) căte 1 cor.

D. Popoviciu învăț. (Sadu) 40 bani, d-sorei Maria Gabor, pentru vîndarea bilătelor teatralui; „Reuniunei meseriașilor și neguțătorilor din Poiana“ pentru ofertul de 4 cor.; tuturor contribuenților în pălăria „Dumneau veđe“, cu care subsemnatul president a incassat în favorul fondului vîduivelor și orfanilor meseriaș români cor. 3304.

Din venitul curat cu cor. 601 32, am adaus cor. 173 28 fondului „Darurilor de Crăciun“, cor. 100 fondului „Masa învățătorilor“, cor. 100 fondului de 20 bani pentru cumpărarea casei, cor. 20 fondului, Dr. D. P. Barcianu pentru ajutorarea sodalilor lipsiți de lucru*, cor. 38,04 fondului „vîduovelor și orfanilor“, er' restul s-a adaus la fondul disponibil.

Sibiu, 1 Noemvrie 1903.

Comitetul „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“.

Vitor Tordășianu,
president.

I. Apolzan,
notar.

O statistică interesantă.

O interesantă statistică a populației globului pămîntesc a fost publicată de Zeller, directorul comitetului de statistică din Württemberg, în „Jurnalul general al misionarilor“.

După această statistică numărul locuitorilor pămîntului ar fi de 1,544,580,000 de suflete; dintre aceștia creștinii: 534,940,000, evrei 10,860,000, mohamedani 175,290,000, pagâni 823,420,000.

Printre pagâni, cari și adă sunt mai mulți ca creștinii, cei mai mulți sunt creșinioși ai lui Confucius. vr'o 300,000,000.

La fie-care miei de omeni din lume vin 346 creștini, 7 evrei, 114 mohamedani și 533 pagâni.

E interesant de a asemăna aceste date numerice cu datele timpului trecut, înainte cu 100 ani. Se află un calcul făcut de geograful francez Mal-Brun, după care atunci se numărau 220,000,000 de creștini și 5,000,000 evrei, pe când populația pămîntului întreg număra până la 545,000,000. Dér cifra din urmă pare a fi prea puțin vrednică de credință spre a se face dinuinsă ore-cai concluziunii temeinice. Cu siguranță se poate spune, că numărul creștinilor crește cu mult mai repede de căt al altor religii.

Așa ne înșățează amestecul cel mai înșestrăț de religii. Aici mai mult de a treia parte a populației se ține de doc-

trina lui Confucius, a patra parte de la Brahma, căte o șepțime mohamedani și budisti, ér celelalte religii la un loc fac abia a 10-a parte a populației asiatică.

In Africa aproape trei sferturi de locuitori se țin de politeism (creditor în mai mulți din mormane), în rând cu acesta numai legea lui Mohamed (turcescă) dispune de un însemnat număr de credințioși săcă din o miile de africani se țin de dênsul aproape 230 de omeni, și după datele unor exploratori ai Africei, Islamul și acum are o mare putere de răspândire.

Asia și Africa sunt locurile cele mai timpurii ale culturii omenesci, în primele vîcuri creștinismul a ocupat iute în aceste parti ale lumii o poziție solidă, dăr în urmă el a fost aproape cu total nimic, și numai de vre-o 100 său 150 de ani în urmă crucea lui Christos a început să străbate érăști, cu incetul și cu greutate în aceste întinse părți ale lumii.

In timpul de față Europa, America și Australia cu Polinesia sunt părțile, unde majoritatea populației aparțin creștinismului.

Din aceste date statistice se vede érăști căt e de neînsemnată partea de populație a némuinii omenesci, care s'a inclinat la picioarele sfintei cruce și s'a luminat cu lumina adevărului lui Christos, și cătă omenire săde încă în umbră și în întunericul morții. Multă muncă mai așteptă pe predicatorii creștini, până când lumina învățătorii evangheliei va străbate în aceste întinse părți ale întunericului celui mai din afară.

P O V E T E.

Lămăile ca léc. — In multe casuri, în loc de medicamente, se pot intreouința cu un óre-care folos lămăile

Așa d-e, se poate face o baie foarte placută în chipul următor: Se storc 3—4 lămăi în apă, și se lasă să stea o jumătate de oră în baie, pentru ca sucul lămăilor să se potă amesteca bine cu apa, impresiunea de recore, ce o face acăstă baie, care înnoiește în mod placut pielea corpului, este în adever surprindătoare. In India-vestică, lămăia adeseori e întrebuințată în loc de săpun. Indigenii de acolo, când voiesc să și spele mâinile, și-le udă cu zémă de lămăie, apoi le bagă în apă, le fréca bine și mâinile lor se curăță foarte bine.

Lămăia mai are un dar neprețuit asupra pielei obrazului. Căteva picături turnate în apă de spălat, fac să dispară petele grase și fac pielea moale și trandafirie.

Inainte de culcare, cine se fréca pe față cu puțină zémă de lămăie, lăsând ca acăstă zémă să se usuze scapă de micile coșuri ce se ivesc pe față, mai cu sémă în timpul verii ér pielea dobândesc o fragedime deosebită. Continuându-se acest proces, pielea rămâne în aceeași frumosă stare, déca nu cumva intervin alte boli.

Lămăile mai sunt bune pentru îngrijirea dinților. Căte-va picături turnate într-un pahar de apă pentru clătit gura, influență puternic asupra mucoselor și le face mai rezistente.

Spălându-se părul capului cu o astfel de apă, dispără mătreța: ér părul devine mai moale și mai desea mai nainte.

Pôme ca medicament. Zama de alămăie, de agrise, de smeure dau un medicament inviorător celor ce suferă de triguri. Stugurii încă se reconclaudă pentru cură cu deosebire la constipații, hypochondrie, hemoroide, soldină și în anumite cazuri de catar cronic de piept și tuberculosa plămânilor. Influența binefăcătoare a

strugurilor se atribue mai ales efectului purgativ a zaharului, și a sărurilor ce conțin struguri. Efectul constipant al afinelor prospete său uscate este cunoscut peste tot la popor. Zama pepenilor și a lebenițelor este bună pentru rinichi. ér zama de lămăie o recomandă doctorii pentru soldină și reumatism.

*

Curățirea pieptinelor. Dintii peptinelor dese adesea se astupă prin praf și unsore. Décă peptinele se lasă timp mai îndelungat necurățite, fibrele cornului se atacă de acidul unsorei și dinții astfel slabiti se rump. Spre a conserva peptinele, este necesară curățirea lor. Peptinele trebuie periate cu o perie așpră de dinți muiată în spirt de salmiac apoi limpezite cu apă slabă de sodă, după care ele pot fi imediat întrebuițate. Prin astfel de curățire, pieptenele se poate conserva forte multă an.

*

Intrebuițarea spiritului de salmiac. Argintăria, ori căt de învechită ar fi, se poate face érăști strălucitor, décă se aşedă într'o soluție de $\frac{1}{4}$, apă și $\frac{1}{5}$ spirt de salmiac, de unde după ce se scote, se spală și curăță. Covorele chiar și cele de colori deschise și delicate își redobândesc colorea, décă după ce s'au bătut se sterg cu o cărpă muiată în apă cu salmiac. Într'un litru de apă se pune 2 linguri de salmiac. După aceea covorele se fréca cu apă curată. In acest mod se curăță și mobila învechiată în plus. — Hainele negre prăfuite și devenite sure, după ce s'au periat bine, se intind pe o scândură de călcat, se spală de sus până jos cu un burete curat muiat în apă cu salmiac (apă și salmiac în părți egale) apoi se intinge peste ele o cărpă, se calcă și se pun în cuier să se usuze. Petele de cernelă se scot din postavul verde de pe buirou cu spirt de salmiac amestecat în părți egale cu spirt de terpentin, frecându-se mai de multe ori după olaltă.

Césornicul fără de moroc.

(Istoriță morală.)

Pe moșia mare și întinsă boeresc, trăia un morar; morarul boerului. El dimpreună cu nevastă-sa, trăiau foarte simplu și compătăți — însă foarte indesului și fericiți. Prin harnicia lor își făcuse o avere frumosă. Boierul îi iubea, vădându-i atât de silitor.

Odată boerul mergând cu unele afaceri în capitala țărei, își aduce aminte de credințiosul său morar, și la reîntorcere îl aduce din capitala țărei, ca dar, un césornic frumos. Morarului îi plăcea foarte mult césornicul și și-l aternă de curățea cea smispă a lui, cu care era încins. Într-acela vădându-l femeia sa, îndată îi dise:

— „Nu-ți stă frumos, bărbate, așa. Cum șă-ți mai bine un pieptar frumos de postav și de el să-ți aternă césornicul, căci uită-te numai la boerul nostru, că așa părăsi el césu!“

Morarul își vindu vre-o 2—3 litri de bucate și-și cumpără pieptar.

— „Acum pieptar am, mă-șe sădă foarte bine să am și nișce pantaloni frumosi, apoi un căput și o palărie. — Avându-le acestea, nesmintit trebuie să-mi cumpăr și papuci; la naiba! cum mă-șe săde de prost, domn desculț, ori în opinie. Drept a avut nevastă-mea, că să mă uit numai la boer și cum e el, așa să mă îmbrac și eu. Merg să mi-le cumpăr totă astea“, își disează morarul.

Lucrurile costau parale, pe cari le făcuse érăști din bucate. Morarul era pus în rând de-oamădată. Vădându-l morariță, începând la el: „Tu îmbrăcat bine și frumos ca un domn, eu desculță și sdrențosă ca o tigancă. Ce, nu î-ți rușine cu mine? Vino

și-mi cumpără haine de domnă, decă te-ai facut domn“.

Bielul morar n-avă închiriu, trebuie să cumpere și nevestei sale haine domnești. Bani acum nu-i pută face diu bucate, ci fă sulit și-și vine de vîtuță, două.

— „Ei, bărbațe dragă, noi suntem domni și ca domni noi nu putem trăi în casa astă, trebuie să ne facem lucruri domnești în casă, căci dacă vine cineva, mă fi rușine, vădându-ne ce fel de mobil avem în casă.“

Acum începă și vine celelalte pentru a-și cumpără mobile „domnești“ casă.

Hainele ce le cumpărăse dinăuntru, cam stricase și învechise, trebuie să cumpere altele. Tote acestea costă o sumă de parale pe care le făcă să vîndă bucătăriile și vitelor ce le mai măsesesc. In urmă se schimbă omenii noi cu totul, pretindând din ce în ce înnoiri.

Ne-având parale, își zălogiră pămînturile, neputându-le resculpta, le perduse pe toate, ajungând la sapă de lemn.

Așa calic merse morarul la boer și dise: „Na-ți cocone césul“. Mai bine nu mi-l fi cinstit, căci nici o bună nu mă facut“. Aceasta e césul cel fără de nouă al meu“.

În vîntătură să iezi de aici, frate Borame. Trăiesc simplu și campotat. Nu luă după spiritul lumii (modă). Nu te măsura cu cei de-o stare mai bună de cătă! Înțe strîns la portul și obiceiurile sămoșesci.

Rosia-montană, Septembrie 1903.

Inv. Marian Sasu-Ungur.

Anecdote.

Un moșneag și o babă, amândoi fără beții, vădând odată la trezie, că se prebat jocurile și se săracesc cu beția lor, hătăresc că să nu mai bee. — Baba însă întrăbă că ce vor face decă-i vor cinsti un aldămas? — Atunci, dăr numai atunci vom bea răspunde moșnegul, că să nu stricăm obiceiul și cheful celui ce ne-ar cinsti. — Astfel trecură vre-o 3 dile fără să măbea. — Dăr răvolul care-i în rachiu și dorme și nicăi mănăstiri nu face. — E într-o di și vine băbei dorul rachiului! Ce să facă? Apucă un blid și-l vine moșnegul și apoi se pun să bee aldămas. — A două di vine moșnegul babei o cocior și așa în tôte dilele, până în urmă au murit amândoi de beție.

Un țigan avea o óie, care-i perise. Mergând el supărăt pe drum, îl întrebă Roman, care-l întărescă: Da ce ești și de supărăt Faraone? — Da cum să nu fi supărăt răspunse țiganul, când mi-ai părăsite! — Și multe ai avut îl întrebă Romul? — Una albă și mai puținete negre răspunse țiganul.

La părăta raiului stau doi bărbați și cer intrare. St. Petru care tocmai în același păză porțile raiului, ca să nu intră vreun nechmat, îl întrebă întăru pe unul: „Ai fost insurat fiule?“ „Da“ răspunse căci întrebă cu un suspin adânc. — Atunci întră într-o împărăția cerului, că și-a ispit păcatele tale pe pămînt.

Deci se îndreptă St. Petru și căci celălalt bărbat, care încă doria să intre în rai, tot cu aceea întrebăre. — Cred că sf. Petru se va îndura și mai mult în rânsul, el răspunse; „Da am fost insurat și chiar de două ori“ — „Pieri de aici“ dice atunci cu mână sf. Petru. — „Gospodării ca tine nu ne trebuie nouă în rai“

Un tâlhar intră într-o năpte în casă și sărac și bâjbăesc prin întuneric, dar află ceva. Săracul, care se trezise și dice: Frate! tu cauți să găsești ceva prin întuneric într-o casă, unde eu nu găsesc niciun mare nimică.

*

Cum te chéma? Moisi răspunde un bălan, întrebăt. — Cum îl chéma pe tată? N'äm tată. — Cum o chéma pe mama? N'äm nici mamă. — Ei bine, n'ai nici tată, nici mamă, cum ai venit în lume? Mătușa mea a pătit o nevoie unde Moisi.

MULTE ȘI DE TOTE.

Alegerea morții.

O execuție care a avut loc de curând la Salt Lake City în statul Utah, atrage atenția asupra unei ciudătenii a legislației acestui stat.

Era vorba de un anume Peter Mortensen, care împușcase cu focuri de revoluție, din răsunare, pe un anume James May.

Peter Mortensen fusese băgat în închisoarea statului. I-se dăduse alegerea morții său de execuțare. El ar fi putut fi moțorat său omorât prin electricitate. Acesta însă și obținut mórtea prin împușcătură.

Acesta s'a făcut în virtutea unei legi, care nu există în nici o altă parte a Statelor-Unite, și poate a lumii, și prin care condamnații au dreptul, în statul Utah să aibă mórtea pe care o preferă.

Arta de a omori.

Un diar special din Statele-Unite, numit „American Inventor”, povestesc o nouă invenție, care interesază arta răsboiu și se datorăse d-lui William Youlton din Bringtonton.

Instrumentul pe care inventatorul l'a inventat, „hyposcop”, constă dintr-o serie de lănci puse în mod perpendicular într-un h, în forma de L, care se aplică puștei, în fața bateriei.

Acesta permite trăgătorului a ochi cu ușoară, find el însuși ascuns și prin asta păzit de glonțele inamică.

Hyposcopul este înzestrat cu două lănci, permitând ridicarea său coborârea în oglindă superioară, spre a regula tirul după manșa unde este plasată țintă de atins.

Greutatea instrumentului este de aproape 500 grame. Décă o oglindă se sparge în intemplerare, ea poate fi înlocuită fără greu.

Hyposcopul nu a fost încă adoptat în Anglia, dăr un proiect de lege a fost depus în acest scop la parlament și va fi deboutat în Martie viitor.

Calendarul săptămânei.
NOV. (1903) are 30 zile. BRUMAR.

Dale	Calend. Iul v.	Calend. Greg.
om.	16 S. ap. și ev. Mat.	29 1 Adv. Saturn
omif.	17 Pă. Gregor. ep.	30 Andrei
ură.	18 S. Plat. și Rom.	1 Dec. Eligiu
ero.	19 S. p. Avdia Var.	2 Aureliu.
vi.	20 C. p. Gr. Decap.	3 Franz Xaver
Finer	21 Intrarea în biseric.	4 Borbara
Sun.	22 S. apost. Filim.	5 Sava

Prețurile cerealelor din piața Brașov.
Din 27 Nov. 1903.

Măsura sau unitatea	Calitatea.	Valuta în Kor. și fi.
H. L.	Grâu cel mai frumos	13 30
"	Grâu mijlociu . . .	12 80
"	Grâu mai slab . . .	12 60
"	Grâu amestecat . . .	9 70
"	Săcără frumosă . . .	8 40
"	Săcără mijlociu . . .	8 20
"	Orz frumos . . .	7 20
"	Orz mijlociu . . .	7 —
"	Ovăs frumos . . .	5 25
"	Ovăs mijlociu . . .	5 —
"	Cucuruz . . .	9 10
"	Mălu (meiu) . . .	8 —
"	Mazăre . . .	16 —
"	Linte . . .	17 —
"	Fasole . . .	12 —
"	Séménță de in . . .	15 80
"	Séménță de cânepă . . .	7 50
"	Cartofi . . .	2 —
"	Măzăriche . . .	— —
"	Carne de vită . . .	— 96
"	Carne de porc . . .	1 20
"	Carne de șerpe . . .	— 72
"	Său de vită prospăt . . .	42 —
"	Său de vită topit . . .	60 —

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop

»Romana«

este titlul broșurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureșianu, cu descrierea și explicația dansului nostru de salon.

„Romana” dans de colona în 5 figuri. Descrișă și explicață împreună cu musica ei, după compunerea ei originală. Cu-o introducere („în loc de prefata”), de Tunarul din Dumbrău, Popa. — Tipografia Aurel Mureșianu, Brașov 1903.

A trecut deja o jumătate de secol, de când, în epoca redescoperirii noastre naționale, s'a compus și înființat în Brașov „Romana”, unicul dans de colona român. În iarna anului 1901, cu ocazia unei jubilei de 50 de ani de la fondarea Reuniunii celor mai mari români, s'a serbat la balul festiv ce s'a dat în Brașov cu ocazia unei acătuiri și jubileul de 50 de ani al „Romanei”. La acest jubileu vre-o 20 de părechi, damele purtând costum național, au jucat „Romana” jubilară, adeca au executat acest dans în toamă după regulile și prescrierile originale, cum s'a executat înainte cu 50 de ani la primul bal al „Reuniunii”.

Autorul broșurei explica „Romana” în strînsă legătură cu musica ei după aceste reguli și prescrieri originale, fără abaterile și erorile, ce cu timpul s-au furăsat în acest dans. (Explicația figurilor o face slături și în limba germană.)

Meritul autorului broșurei mai sus anunțat este, că a fixat regulile originale ale „Romanei”, ca ori și unde în ținuturile și terile locuite de Români acest dans de colona român să potă fi studiat și jucat cum se cade și uniform. De aceea a adaus la finea broșurei și textul frumos și atrăgători mușice a „Romanei”, explicant prin tre note totă mișcările dansului după tactele mușiciei. Pe lângă popularitatea, de care se bucură dansul „Romana” pretutindeni între noi, a fost tot-dăuna o dorință viață a publicului nostru de a vedea jucându-se bine, exact și uniform. Credeam, că broșura de față, care face istoricul și descrierea figurilor dansului cu multă îngrijire și acurateță, va satisface pe deplin dorinței generale.

Broșura este în cuart mare, hârtie fină și tipar elegant, cu adausul unei căle de note (mușica „Romanei” cu explicații) și costa numai 2 cor. 50 bani (plus 5 bani porto-postal) pentru România 3 lei.

„Romana” se poate procură de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

Anunț de licitație.

In 14 și 15 Decembrie st. n. a. c. se va vinde cu licitație în localul cassei de Zálóge, dela orele 8—11 a.m. și dela 2—4 ore p. m. obiectele amanetate în luna lui Octombrie și în Sept. 1902, până inclusiv cu nr. 18038—1902, a căror termin a expirat și nu s-au recumpărat.

Obiectele care se vor vinde sunt: Giuvaericale, Ciasornice de aur și argint și alte scule de aramă, țigări, Cositor, flanelă, haine bărbătesc și femeiesc, Cisme, ghete și altele.

Vândarea se face cu bani gata. Răscumpărarea său înnoirea amanetelor se poate face numai cu o zi înainte de licitație.

În ziua vîndării cu licitație nu se permite nicăieri intr'un chip.

Brassó, 18 Noemvrie 1903.

Oficiul cassei de amanete din Brassó.
(1166)2-3

O prăvălie cu coloniale (Spezerei) ferărie și sticlărie în Nasăud, cu clientela bună, din cauza strămutării domicilului este de vîndare cu condiții favorabile.

Info-mații la D-nul Iulius Müller în Nasăud. 1-3.1174.

De vîndare.

Casa din colț, din ulița nouă de sus este de vîndare din mâna liberă.

Informațiunile se pot lua în farmacia „La biserică albă” Strada Vâmei nr. 8. (1165,2-3)

A V I S !

Am onoarea a aduce la cunoștința On. public, că **am mutat Atelierul meu de**

BRODERIE

din Strada Castelului

— în Strada nouă de sus nr. 16. —

Aci se află totă moștele de brodat și se tipăresc floră, girlande și monograme. Mare assortiment în Broderie albă și colorată se află la mine.

Cu totă etima

2-3.1173

A. Smidts.

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173

2-3.1173</

PAGLIANO-SIRUP

Sz 3598—1903.
ukvi.

Árverési hirdetmény.

Zernest község képviselő testületének 1903. évi Október hó 11-ik napján hét jegyző könyvi pont alatt hozott határozata alapján a községi elöljáróság ezennel, közhírré tesz, hogy a község tulajdonát képező s alább részletezett erdő rezekben található s a rend. gazd. üzemterv becslési adatai szerint megállapított épületi celulose s tüzi fa mennyisége a községi irodában a járási főszolgabíró úr elnöklete alatt s a törcsvári m. kir. járás erdő gondnokság közbenjöttével 1904. évi Január hó 3-án délelőtt 10 órakor tartandó nyilvános szóbeli árverésen a legtöbbet igérőnek egészben részletesen is el fog adatni.

1. A „Bercul“ erdőrészben a ū 0 II 0.3. III tag. 78.9 osztag az 1902. évre kijelölt 78.197 kat. holdon kiszállítható 1000 (egy ezer) m³ lucz és jegenye fenyő épületi és celulose 200 (két száz) m³ bükk tűzifa.

2. A „Juda“ erdő részben „r. ū“ 0 I tag 9.12.13 osztag az 1899—1904. években kijelölt 282.59 kat. hold vágás-területekben található 10758 (tiz ezer hétszázötvennyolc) m³ luczfenyő épületi és celulose, és 30393 (harmincz ezer háromszáz kilenczven három) m³ bükk tűzifa.

Kikiáltási árak: az 1) pont alatti famennyiségre 3040 kor. azaz három ezer negyven korona. a 2) pont alatti famennyiségre 26075 kor. azaz huszonhat ezer hetvenöt korona.

Árverezni szándékozók kötelesek a kikiáltási ár 10%-át bánatpént, éppen az árverés kezdete előtt az árverési elnök kezéhez lefizetni.

A bánatpént összege, ha az ajánlat minden erdőrész faanyagára téteket, 2921 kor. 05 fill., ellenben ha az ajánlat a két erdőrész faanyagára külön-külön, vagy csak egy erdőrész faanyagára téteket, ugy az 1) pont alattira 304 kor. azaz háromszázötven korona, a 2) pont alattira 260705 kor. azaz kétezer hatszázötven korona 05 fillér.

Irásbeli zárt ajánlatok, melyekben határozottan kiteendő az is, hogy ajánlattevő az árverési szerződési feltételeket ismeri s azokat magára nézve feltétlenül kötelezőknek elfogadja, a szobeli árverés kezdete előtt elfogadtatnak, a törcsvári szolgabíróság által. — Később beérkező vagy bánatpénnel el nem látott ajánlatok nem fognak figyelembe vételetni.

A részletes becslési adatak a törcsvári m. kir. járási erdőgondnokságánál, az árverési szerződési feltételek Zernest község elöljáróságánál megtudhatók.

Zernesten, 1903. évi november hó 25-én.

Ión Coleşiu,
biró.

Voda János,
jegyző.

Salonul de resturi, Strada neagră Nr. 35.

A nu trece cu vederea!

Avem onórea a aduce la cunoștință Onor. public, că pentru SESONUL de ÉRÑA a sosit un transport nou de resturi de mărfuri de lânărie din cele mai moderne, pentru rochii de Dame și haine bărbătesc și. a. ca:

Mătăsării. Bluse negre și colorate,
Flanele de calitate fără fină,
Stofe de doliu de tóte prețurile,
Barchent, Flanele de Tennis, numai I-a calitate bună.

Onor. Dame sunt rugate în interesul lor propriu a se edresa în cas de lipsă, cu totă încredere la noi, asigurând un serviciu real, cu mărfuri ieftine și solide.

Cu totă stima

RESCHNER & SCHWARTZ.

Tóte accesoriile cu preț forte ietin.

Salonul de resturi, Strada neagră Nr. 35.

De deci de an se întrebuintăza cu mare succes contra soldinel și resmatismului KRIEGLER

REPARATOR

brevetat prin Irge.

În spitalul St Rochus (Budapest) din 136 case, 129 au dobândit deplină însănătoșare.

1 sticlă mare 2 cor., 1 st clă mică 1 cor. Se capăta în farmacii Se se ferescă de imitații.

Cel mai bun mijloc pentru vindecarea anemie, lipsa de apetit, galbinare, nervositate și întărirea oopilor slabî este Preparatul KRIEGLER's

Tokajer China - Eisen - Wein.
Calitățile superioare ale acestei beuturi cu gust sunt apreciate și de consiliu sanită și minist. de interne au dat învoie să se recomande.

1 sticlă mare 6.—cor. 1 sticlă mică 3.20 cor.

Mijloc perfect pentru curățirea fetei și conservare frumuseței — Efect miraculos e

AKA IA - CRÉME.

Acăstă vestitură Crème este nevătămătore nu conține nici lumb, nici argint vin, înfrumusețeză și învioră față, Brevetată legal. Articol fără placut de dame distinse.

AKACIA: Crema 2 Cor.
Pudra 1 „
Săpun 1 „

Se capăta la farmaci,
dar să se ceară tot deună,
„Preparatul Kriegler.“

Deposit principal:
FARMACIA KRONEN,
BUDAPEST VIII,
Kálmán-ter.

Mijloc de curățirea sângelui. Preparat din anul 1883 de Prof. Girolamo Pagliano, FLORENZ, Via Pandolfini, (ITALIA). Depositul de trimitere: Farmacia BRACHETTI. ALA, Süd-Tirol.

BANCA de asigurare „TRANSYLVANIA“

— înființată la anul 1868. —
SIBIU, strada Cisnădiei nrul 5 (edificiile proprii), în cele mai avantajoase condiții: contra pericolului de incendiu și explozie, edificii de orice fel, mărfuri, mașini, vite și produse economice etc. **asupra vieții omului** în toate combinațiile, capitale pentru casul morții, asigurări de zestre, de copii, viață, rente etc. etc.

ASIGURĂRI POPORALE FĂRĂ CERCETARE MEDICALĂ.

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului scadent.

Fonduri de rezervă și de garanție specială, cu finea anului 1900:

1.303,572 corone 15 bani.

Valori asigurate contra incendiului: Capitale asigurate **asupra vieții** 72.420,299 corone. 9.248.543 corone.

Pentru despăgubiri de incendii **3.003,550 c.** pentru capitale asigurate pe viață **2.738.793 c.**

Oferte și orice informații se pot primi dela: DIRECTIUNE în Sibiu, Strada Cisnădiei Nr. 5, et. I, curtea I, precum și dela subagenți din toate comunele mai mari.

10—30

Agenturi principale:

in Arad, Brașov, Cașovia, Cluști, Timișoara și Făgăraș.

Fiecare cumpărător al acestui cognac este îndreptățit să prezinte (în emballajul original) institutul indicat (Viena IX) spre analiză gratuită.

Aprobat de primele capacități ale clinicei din Viena.

Prima destilerie de cognac triestină Camis și Stock în Bacău la Triest recomandă

Cognac medicinal

indigen, după sistem francez cu dop de controlă al institutului de analiză al Reun. gen. austriac a farmaciștilor din Viena.

O sticlă cor. 5.—, jum. sticlă cor. 2·60.

Se află de vândare în toate băcăniile și magazinile de delicatessen din Brașov.

Fiecare cumpărător al acestui cognac este îndreptățit să prezinte (în emballajul original) institutul indicat (Viena IX) spre analiză gratuită.

MAREA BANCRUTĂ!

New-York și Londra n-au lăsat necuratat nici continental european și **marea fabrică de argintări** s'a văzut necesitată să dăruiască întregul ei deposit în schimbul unei răspлатă mici pentru muncă.

Eu sunt imputernicit să indeplinești acest mandat.

Eu trimit: prin urmare ori cui, următoare obiecte pentru mica sumă de **fl. 6.60** și adică

6 cutite fine de masă cu lama veritabilă engleză;

6 furculițe de argint patent american dintr-o bucătă;

6 linguri de argint patent american;

12 linguri de argint pentru cafea patent american;

1 lingură de argint pentru ceai;

1 candelabru de masă;

1 străcurătoare pentru cîciu;

1 văhniță;

42 bucăți la un loc fl. 6.60.

Tot cele 42 de obiecte sus amintite au costat mai mult de fl. 40 și acum se pot cumpăra pe prețul bagatelor de **6. 1 60.**

Argintul patent american este un metal alb, care își păstrează culoarea argintului 25 de ani, despre ceea-ce se garantă.

Cea mai bună dovadă, că acest inserat nu e șarlatan, mă simt îndatorat în public, că oricine, căruia nu-i convine marfa îi trimite banii înapoi, nimenea însă să nu trăcă cu vederea ocasiunea acăsta favorabilă, de aș procura acăstă garnitură pompōză, care cu deosebire se potrivesc pentru

Cadouri de nuntă, crăciun și anul nou!
și în economia casei.

Depou numai la A. HIRSCHBERG-s

Telephon Nr. 7114. Exporthaus von amerik. Patent Silber-waarenfabrik

W I E N, II., Rembrandtstrasse 19

Se trimit în provinția numai cu rambursă postală sau cu trimiterea sumei înainte.

Praful de curățit aceste obiecte 10 cr.

Veritabil numai cu marca:

Estrai din serisorile de recunoștință.

Sunt foarte mulțumită cu trimiterea garniturei, și să-mi mai trimit încă o garnitură cu fl. 6.60. — Kolozsvár.

Exelens Baronin Bánffy.

Sunt foarte mulțumit cu trimiterea garniturei, și să-mi mai trimit încă una Bozovics,

Sándor Keresztesy, sup. efect.

Stimate Domnule!

Sunt foarte mulțumit cu garnitura. Mă rog a-i trimit și săcrei mele, baronesei Nyary născ. de Somogyi, trei asemenea garnituri la Szunto.

Baron Iulius Nyary.